

ION AVRAM

АШТЕАПТĂ-НЕ, ЛАЗĂРЕ!

Editura NODURI SI SEMNE
GALATI, 1996
ISBN 973-95500-1-0

PREFATĂ

Un condei sigur, penetrant, alert, punctând cu grăbire, cu înfrigurare chiar, dar și cu necesara profunzime, idei, situații, întâmplări.

Acesta este, pe scurt, prozatorul Ion Avram.

Că ideile, situațiile și întâmplările sunt privite, mai ales, prin încărcătura lor afectivă, asta e o cu totul altă poveste. Povestea adevărată, de altfel, a scrierii acestei cărți, adevăr mascat în spatele propozițiilor scurte, rupte doar în aparentă, adesea constituite dintr-un singur cuvânt și un semn de citire, care te fură, te fură până la..."rotirea rotirii", până la părăsirea neconstientă, dar acceptată cu plăcere, la...crearea cărții.

Lucrurile se petrec, de obicei, așa: "Nuntă pe vale. În maidanul popii. Pământ bătătorit. Frunze galbene. Soare galben. Galben târziu. Nuntasii... Lăutarii...Mireasa, ca un fluture... Mirele... Culai tiganu'... (...) ...Copil blond. Ochi albastri. Gura căscată... Gata, începe!"

Vede cititorul, evenimentul la care a fost invitat să asiste? Desigur că nu. Vede, cumva, locul ori timpul ori sartul desfășurării evenimentului? Cum să le vadă, dacă nu i-au fost înfățișate, descrise de autor, ci doar enunțate?

Și, totuși, la citirea cărții, le va vedea. Le va vedea pentru că, deși punctate doar, elementele jalon ale evenimentului au fost alese cu grijă, într-o ordine crescândă, armonioasă, care îl vor obliga să...participe, să se implice. "Nuntă pe vale" - va citi el, mințea lui va transforma această sintagmă în alai, forfotă, veselie, ornamente rituale și tot restul binecunoscut de către oricine. "Pământ bătătorit" - vesnicul loc din centrul așezării, unde se adună tărani, cu mic-cu mare, la ocaziile publice, festive sau nefestive. Și fiecare cititor va vedea, în mințea sa, locul acela știut sau văzut de el, măcar o dată în viață, în oricare sat românesc, cu topografia, vegetația, împrejurimile aferente. "Frunze galbene. Soare galben. Galben târziu". Cred că peisajul de toamnă lungă, blândă, melancolică, născut ad-hoc în mințea cititorului, nici nu mai trebuie explicat. Și, de

fapt, nimic nu mai trebuie explicat. Pentru că nimeni nu are nevoie de explicație, iar Ion Avram a înțeles bine acest lucru și l-a tradus la fel de bine în faptă. El ne invită, ne roagă și ne obligă să facem apel la prototipuri - sau arhetipuri, cum ar fi mai corect - pentru a completa peisajele, situațiile și personajele cărții sale, din dorința de a le înlesni saltul calitativ al lecturii.

Acestea sunt amănunte indezirabile în concepția autorului. Ele n-ar face decât să îngreuneze aripile imaginației cititorului. E drept, amănunte sunt cu duimul în această carte, dar sunt de o cu totul altă factură.

Ion Avram a mizat totul pe crearea atmosferei în cartea sa, și bine a făcut. Atmosfera, acel fluid inefabil, alimentată cu autenticul parfum al satului românesc (văzut prin ochiul copilăriei), și de nostalgia dezrădăcinatului, este cheia reușitei sale.

Că tema acestei cărți e căutarea Absolutului, și nu satul românesc, și asta e o altă poveste.

Tăranul român a fost, întotdeauna, în legătură directă cu Dumnezeu, pare a ne spune autorul. Scrisoarea mamei către Alexandru și reacția bunicii la accidentul vascular al fiului ei, Pavel, o dovedeste îndeajuns.

Dar, iată-l pe Ilie Drăgan, proiecția ideală și nostalgică, totodată, a înstrăinatului Alexandru, personajul narator al cărții. "Strasnic om Ilie!" - cum se exprimă vox populi - cu caii săi unici, cu căruța sa unică, unice fiindu-i și tinuta și comportamentul. Un unicat cu toate șansele de a fi fericit, care, însă, înțelege, iartă și își asumă nefericirea, chiar împotriva golului ce se naste, la acel moment, în viitorul său: "Ce mă fac, Stefane? Ce mă fac?"

Stefan știe ce e de făcut: "Cătălu' tatii! Cătălu' tatii! Cine, cătălu' tatii?" Umblă cu "săcurea" în brâu, hotărât să facă dreptate, să-și răzbune "al doilea suflet" pierdut, jefuit de viață, dar, în fața nimicniciei răului, are și el același gest de iertare și asumare a suferinței: "Om, Guzgani! Om!". Adică, și pe înțelesul nostru, mai întâi de toate, ești om, și nu-i bine să te abati de la rânduiala firii. Dacă ești om, poartă-te ca atare, cu judecată și înțelegere, și nu lăsându-te în seama instinctelor josnice.

La antipod - orasul: "Multe ferestre. Pe orizontală. Pe verticală. (...) Fagure. Cuscă". Fabrică a singurătății.

De aceea ne si introduce autorul în povestea sa printr-un sir de trei singurătăți. Singurătate ce perverteste mintea si sufletul omului, coborându-l din regnul său, atrofiindu-i facultățile morale, umilindu-l.

Aici, suferinta, nefericirea nu mai e acceptată, însusită ca un dat divin, ci impusă de întâmplarea oarbă si, cu atât mai puțin, înțeleasă. Astfel că, răzvrătirea împotriva ei capătă forme dintre cele mai variate, de la rizibil la hidos. Si cum să nu fie așa, într-un mediu înstrăinat de Dumnezeu, si, prin urmare, înstrăinător?

Aici, relatia de înțelegere si acceptare între om si mediu nu mai există. Pentru că mediul a fost desfiintat, anihilat, iar în locu-i s-a montat o artificialitate, un surogat nefunctional. Aici, Dumnezeu nu se află dintru început în dragostea omului pentru "câmpia verde", pentru floarea, arborele, animalul de pe lângă casă sau de pe aiurea. Aici, Dumnezeu poate fi descoperit doar în cazuri limită, ca sechestrarea lui Vasile de către demonizatul Vanghele, ori ca în preeminenta gestului omucid al Anetei; pentru că simturile spirituale ale orăseanului s-au degradat ori s-au retras în adâncurile sale si revelarea divinității se realizează cu zguduri ceva mai zdravene.

Tot de o obturare a acestor simturi spirituale este vorba si în cazul personajului narator, Alexandru, motivul începutului găsindu-se în umilinta continuă a copilăriei sale, ciunga bunicului Gheorghe. Pentru că "trecutul îngropat sau gresit înțeles..." poate sădi o sământă strâmbă, rea, mai ales în sufletul unui copil complet descoperit în fata vicisitudinilor soartei. De aceea si trebuie recuperat acest trecut gresit înțeles, retrăit si repus în albia sa firească. Din perspectiva maturității, Alexandru poate vedea lucrurile în reala lor înfățisare, în realul lor înțeles: vointa demiurgică.

Din această perspectivă, fateta superficială, neadevărată a stărilor, situatiilor si întâmplărilor trebuie înlăturată, desfiintată. De unde si focul pomenit destul de des în cuprinsul cărții si, mai cu seamă, în epilogul ei. Ce poate curăți mai bine decât focul (?), decât o ardere de tot (?)

Pe viitor, destinul trebuie repus în drepturile-i firești: înțeles, însusit, asumat. "Căci, dacă am lua-o pe firul

sângelui din tată-n tată (...) poate că primul sânge a fost al Luminii. Sau însăși Lumina. Si, atunci, Lumina a fost tatăl primului tată..."

De această înțelegere a noastră, a Cauzei Prime, care stăpânește în toate lucrurile depinzând cuvintele pe care Iisus le va adresa în veac ucenicului său cel mai iubit: "Lazăre, vino afară!" sau "Asteaptă-ne, Lazăre!".

Dimitrie Lupu

"Nebunilor! Oare cel care a făcut partea din afară n-a făcut si partea dinăuntru?"

(Luca - Cap. 11.40)

Mergi pe stradă. E primăvară. Sau toamnă. Sau iarnă. Sau vară. Nu contează. Oameni. Privești un om. Sau alt om. Nu contează. Gândul tău va zice : iată un om pe stradă! Gândul lui va zice : iată un om pe stradă!

Ion Avram

TRENUL aleargă, aleargă. Gândul aleargă, aleargă. Câmpia verde. Lumină. Fluturi, cai, ciori, oameni. Aproape. Departe. Aproape. Departe. Multă lumină. Prin sticlă. Si aerul. Si cerul. Si trenul. Care aleargă. Gândul. Care aleargă:

"Pentru că va veni ziua când Andrei va fi mare si va trebui să-i povestesc. Să stie. Să înțeleagă. Numai să vrea... Să poată...Trebuie!... Viata, memoria - vor lucra. Trecutul îngropat sau gresit înțeles... Nu! Trebuie să stie!

Trenul aleargă.

Si gândul: cu acel «teduc-teaduc, teduc-teaduc» al rotilor, al bunicii, al copilăriei.

Fluturi, cai, ciori, oameni. Înainte, în urmă. Înainte, în urmă. Numai cerul, nu. Si amirosul lui de cai.

Si gândul : îi voi explica negresit.

Părul ei lung, pielea ei albă... Ochii... Pierdute... Definitiv. Si tu să explici cleiul acesta pe suflet.

Numai Andrei. Copil blond, ochi albastri, gene lungi. Ca o lumină. Alergând să-l prinzi, sărindu-ti în brate, râzând. Numai memoria care mai aude râsul acesta... acela...

Că nu a fost carne din carnea ta! Sânge din sângele tău!... De aceea!...

De aceea, ce? Nu-i adevărat ! Doar stii: un copil e un copil oriunde, nu? Doar nu suntem numai carne si sânge! Suntem si altceva, nu? Si, atunci... Nu de aici se trage... Minciuna! - asta este. Prostia! Mândria! - asta este.

Fluturi prin iarbă.

Stiu că am iubit-o! - îi voi spune. Stiam asta si atunci.

Dacă stiai, de ce ai plecat? - va întreba sau numai va gândi.

Un gest, o crispare... si voi înțelege.

La orizont, iarba albastră.

S-a întâmplat asa pentru că n-am stiut să iert. N-am putut! - se aude. Abia mai târziu am învățat iertarea ca pe o licoare de exceptie. Înseamnă că nu a fost ceva adevărat! - aude.

Memoria nu cunoaste vocea aceasta. Neutră. Rece.

Serpuirea trenului plimbă soarele, gândul : Să mergi pe o idee, ca si cum ai merge pe sârmă! Si să nu cazi! Si să rămâi singur!
Pentru aceasta să rămâi singur!

- Domnule dragă, te rog să mă crezi că n-am fost o cârpă!
Întelegi? N-am fost o cârpă! Si-mi place ca oamenii să fie oameni! Mama dumitale trăiește?

- Trăiește!

Gândul: trăiește, idiotule!

- Domnule, ascultă-mă pe mine: atât timp cât ai o mamă, viata se poate trăi!

Fântână departe. Cumpănă înclinată cu un capăt spre soare.

"Alisandri, mamâ ! Nu ti mai uita, dragu mamii, în fântânî, si nu ti tragî duhurili râli!"

Copil blond. Câmpia verde. Cerul în fântână.

"Mamă, mamă! Am scuipat balaurul în ochi!"

Sărind într-un picior: "elen-belen-bus-ous-cu-albus-si-cu-gâlbenus - gus-gus-gus!"

"Balaurul în ochi! Balaurul în ochi!"

- Domnule, ascultă-mă pe mine: esti bun, cât ai. Si, când nu mai ai, esti prost. Sunteti însurat?

- Nu sunt.

Uuu ! Trenul... Până departe. Prin urechile cailor. Prin iarbă.

- Ce vârstă aveti?

- Treizecisitrei.

Gândul : voce răgusită, nas ascuțit, pete rosii, rânjetul, ochii... betiv, rău... Taci odată, idiot betiv!

Ce verde e câmpia!

"Elen-belen-bus-ouă-cu-albus-si-cu-gâlbenus-gus-gus-gus!"

- Ascultă-mă pe mine, domnule: să nu fii singur! Ia-ti o femeie, acolo, să nu ajungi ca mine. O femeie, întelegi? Poate să fie si o curvă, dar să ai o femeie în casă ; când vine cineva, să vadă că e cineva în casă. Eu am trăit si am văzut. Multi mi-au fost prieteni. M-au mâncat, m-au băut si au plecat. Si acum sunt singur. Părăsit.

Gândul : prietenii, banii, femeile... Nimeni. Nimic. Numai singurătatea. Așteptare. Somn. Piatră în pântec. Dură. Grea.

Numai câmpia: tu, copilul meu blond, să nu-ti fie frică ! Eu sunt câmpia ta verde... Vesnic câmpia ta verde. Si a ta, idiotule, si a ta! Câmpia noastră verde, idiotule!

- Domnule dragă, crede-mă! Să nu faci ca mine. Ia-ti o femeie. Să nu fii singur. Hai noroc!

Sticla. Eticheta. Degete strâmbe. Trei stele negre printre degete.

- Mai dati-mi o tigară! Nu vă supărați...

Serpuirea plimbă soarele.

- Viata e ca trenul acesta: ai urcat, ai mers cât ai avut de mers, și adios !...

Alti cai, alti oameni, alti fluturi.

- Da-i frumoasă, domnule! Da, da! Frumoasă... Hai noroc!

Buzele suflând tăria afară. Plescăind.

- Arde! Buun! Chiar nu vreți?

- Nu. E prea cald.

- Da, da, foarte cald... Da' merge. Ce meserie aveți?

- Inginer.

Margine de sat. Copii desculti. Înainte. În urmă. Garduri, case, curți. Înainte. În urmă. Salcâmi, oameni, fântâni. Înainte. În urmă. Prin sticlă. Și cerul.

- Dumneata, ca inginer... îți iau, nu-i așa, numai o feliuță din acest parizer...Nu vă supărați!

Aveti si cas...! Nu ca mine, la saibă... Nu vă supărați! Da' nu te uita la mine, domnule, că arăt așa! Eu stiu să mă port. Stiu să mă îmbrac. Eu sunt un om cult, domnule ! Am citit multe. Ce-am citit eu, n-ati citit dumneavoastră! Am cultură, domnule ! Si de aceea îmi place de dumneavoastră... Că si dumneavoastră aveți cultură. Se vede, domnule! Eu cunosc la oameni. Dumneavoastră sunteți un aristocrat. Aveti ceva... ceva care eu nu pot să mă exprim. Nu sunteți, nu-i așa, un bărbat bine, un bărbat frumos, dar aveți ceva, domnule, parc-ati face parte dintr-o dinastie.

Învărtind sticla. Privind-o. Se golește.

- Eu, domnule, nu mă încurc cu tot felul de oameni. Nuuu! Mă uit la ei de departe, îi studiez si nu dau doi bani pe ei. Hai noroc ! Bea. Ochii închisi. Ochii deschisi. Departe. Lung. Goi.

Gândul: nu vede câmpia verde. Doamne! Să nu vezi câmpia verde!...

- Si eu sunt, în felul meu, un aristocrat. Am cultură multă, domnule! Nu te uita la mine că arăt așa. Am multă cultură. Unul a fost Costel Rusu în Galati. Si, iată, acum sunt singur. Domnule, mă iertati, eu sunt așa cum mă vedeti, dar n-am fost așa. Familia mea are oameni mari. Cine n-a auzit de directorul Rusu?! Eu am plecat, domnule, i-am părăsit ! Nu m-au lăsat să mă însor cu o fată care era muncitoare ca si mine, si, uită-te la mine, domnule, am cincizeci de ani si sunt singur. Domnule, nu e bine să fii singur! Ascultă-mă pe mine: nu e bine ! Familia e totul,

domnule! Să ai familie din care să tâsnească copiii... Copiii, domnule, nu-i așa, sunt totul! Fără copii, suntem niste secături... Domnule inginer, sunteți tânăr, domnule, am fost și eu tânăr, am avut și eu familie, dar s-a dus...!

Sălcii, apă, bărci. Din fată.

- Am avut o nevastă dură, severă. Nu m-a înțeles...

Ochii, departe. Lung. Goi. Peste apă, sălci, bărci.

- Femeile sunt diavoli. Nu trebuie crezute. Vezi câmpia asta verde? Numai în ea trebuie să crezi! Eu am fost închis pentru femei, domnule... Hai noroc! Vă rog să mă iertati! Dar, de când vă văd, vă observ, și vă rog încă o dată să mă iertati! Numai eu vorbesc... Mai aveți o țigară?

- Vă rog!

Degete strâmbe. Tigară. Departe, în stânga, nu se vede orasul. Numai fumul. Și focul. Fumul alb, fumul negru, fumul galben și focul. Prin sticlă. Și cerul. Căii, fluturii, iarba - în urmă. Și trenul. Vârfuri de turnuri. Piatră. Prin fum.

Gândul: oamenii, piatra, apa. Singurătate, asteptare, somn. Piatra. Apa. Liniste. Neliniste. Piatra. Apa. Cerul. Prin sticlă. Și timpul. Toate prin sticlă. Și trenul : «teduc-teaduc, teduc-teaduc». Legănat. Obosit.

Gândul : aici nu te mai asteaptă nimeni.

Scrâsnesc frânele.

Nimeni. Demult. Doar piatra și apa.

- Viată lungă, domnule! Pace și noroc! Și, nu-i așa... multă fericire!

Prin sticlă.

AUGUST. În miezul zilei. De-a lungul căii ferate, acolo unde se diminuează paralelismul liniilor, deasupra traverselor gudronate, aerul, aburul, fumul tremură și, prin zgura și piatra concasată dintre sine, ici-colo, ca un repros, ca o mirare, iarba.

Iesind în stradă, căldura crește. Și lumina. Ochiul crispat, clipind des, sesizează fără să memoreze. Realitatea îl recuperează cu brutalitate.

Călători îngreunați de bagaje, transpirați. Fiecare spre realitatea lui.

Esapamente învinetind aerul, linistea.

Ochiul nu memorează.
Zidurile, copacii, asfaltul, lumina. Prăfuite.
Ochiul nu memorează.
Autovehicule, oameni, păsări. Care vin. Care pleacă.
Cerul.
Ochiul nu memorează.
Bărbat cu sac în spate. Încovoiat. Dinspre gară.
Automobil negru. În viteză. Dinspre oras.
Claxon furios. Frână.
Vvbuff ! În ureche.
Sare, tresare ochiul: acolo, în stradă, în lumină, în praf.
Sare, tresare gândul: ca si cum trebuie acolo, în stradă, în lumină,
în praf.
Sare, tresare memoria: nu pe acolo fluture! Nu pe acolo! Nu pe
acolo! Înapoi, înapoi la mama! La maaama!
Femeia aceea. Memoria lui. Fluture colorat. Zburând. Lumină.
Copil alergând.
Ce frumoși sunt fluturii!
Lumină.
Automobil repede. Aproape.
Fluturile care zboară.
Nu pe acolo fluture! Nu pe acolo! - gândul lui, memoria.
Copilul care aleargă.
Înapoi! Înapoi! Oprește! Opreeste!
Femeia aceea, gândul lui, memoria.
Claxon furios. Frână.
Vvbuff !
Urechea. Gândul. Memoria. Copilul. Roata din față. Femeia
aceea. Unghiile, dintii ei în cauciucul rotii din față. Sânge pe
asfalt. Multimea. Atunci. Acum. Cartofi si sânge pe asfalt.
Nu pe acolo, fluture!

DIN PIATĂ, deodată, aleea coteste la stânga, încadrată de arbori
si blocuri de locuinte. Multe ferestre. Pe orizontală. Pe verticală.
Siruri. Monotonie în piatră. Gri. Prăfuită. Banalitate în linii.
Muchiile. Fagure. Cuscă. Iată: fereastra lui! Pe dreapta. În față.
Etajul unu. Perdea cu nuferi. Blonda de la doi nu este. Cu bărbia
în podul palmelor. Palme cu degete lungi. Degete cu unghii lungi
- petale mici, rosii. Fumând. Bând cafea. Nu este. Strivindu-si

sânii de pervaz. Minute. Ore. Privind departe, prin frunze. Nu este. Asfaltul moale, dogorind. Gândul lui dogorind: altă dată mi-ar fi lipsit. Acolo, în fereastră. Acum, nu. Demult, nu.

Aer fierbinte. Mers legănat Bratele, ritmic. Gândul fierbinte: trei ani... chiar patru. Năluci. Perfide năluci. Si asfaltul acesta înăbusind vederea, pământul, iarba. Da. Tinerete, si frumuseti, si speranță în fereastra scorjită, asteptând. Parcă definitiv asteptând. Parcă trecerea asteptând trecerea asteptând. Trecerea... Rece. Vicleană. Lacomă. Dihanie vânăta, pe care s-o prinzi si s-o legi cu gâtul la parul eternității. Si s-o biciuiești cu toate focurile care au ars si n-au ars. Si să-i arunci în cap, în ochi cenusa fierbinte!

Lucirea ochilor - tăioasă. Gândul - mai fierbinte: să geamă ca vântul, iarna, în scoică, în ureche. Asa! Îngenunchiată, gătuită să geamă! Asa! Fără milă, cu sălbăticie să geamă! Si tu să te bucuri dansând în jurul ei. Si s-o scuipi în ochii bulbucati de nedumerire, înrositi de înversunare, cu toată fierea neîmplinirilor care au fost, care sunt, care vor fi. Chiar în ochi. Să-si muste, furioasă, lantul ! Care să nu cedeze! Care să crească din muscătură, din zângănit, din geamăt ! Si tu să râzi... să râzi: ha-ha-ha! Asa! Lighioană învinetită! Sobolan demiurgic! Care trece....

Mers calm. Bratele, ritmic. Capul - în stânga, în dreapta, linistit. Numai lucirea ochilor - diamant. Cerul - sticla. Schizofrenia clipei. Pe alee.

Patru ani. La vremea căpsunilor. În miezul unei zile.

El avea în brate o lădită plină. Căpsune.

Era multă lumină.

Ea venea din întâmplare. Râzând cu ochii: vai ce căpsune frumoase! Râzând. Gura - căpsună.

Luati, vă rog!

A luat una. Cea mai frumoasă.

Numai una? Mai luati!

Lăsați! Ajunge! Mersi!

Râdeau ochii ei. Gura.

Dar, vă rog!

Foarte multă lumină.

Daaa? Bineee! Atunci, am să vin cu o sacosă. Stiu unde stai.

Voce de fumătoare. Tare, pe alee. Doi bărbați în salopete, întorcând capul: căpsună.

Cip-cirip! Vrăbiute... Prin frunze. Cerul, ca si cum nu era. Numai ea, îndepărtându-se veselă, si el, cu lădita în brate, spre casă, prin holul scării, zburând treptele două câte două, descuind usa, lădita pe genunchi, împingând usa cu soldul, intrând, privind la lucruri, aranjându-le din mers, ici-colo, spălându-se. Săpun - levăntică. Tricoul alb, larg. Pielea usor bronzată. Răcoare.

Patru ani, la vremea căpsunilor.

Soarele direct pe asfalt. Acelasi asfalt. Din oglindă în fereastră. Sperantă, înfrigurare, bucurie. Prin perdea cu nuferi. Prin sticlă. Deodată, venea. Cerul, ca si cum nu era. Pas tânăr, hotărât. Capul, usor pe spate. Ochii - frunze prin frunze. Deodată. În miezul acelei zile. Lumina mirosea a câmp crud. Peste rigiditatea pietrei. Venea. Pisiceste. Prin iarbă. Parcă aceeasi iarbă.

Fereastră deschisă. Perdea cu nuferi. Oglindă. Perdea cu nuferi. Levăntică. Vânt - fosnet. Vrăbiute - frunze uscate: cip-cirip...cip-cirip! Vrăbiute - fructe gri: cip-cirip... cip-cirip! Pe alee... Si soneria, de două ori, scurt. Gândul: ca si cum ar fi ea! Numărându-si unu, doi, trei... întârzierea. Inima: lup-dup... lup-dup! Calm - soptind gândul. Calm - usa.

A deschis usa, calm.

În fata usii, stătea dreaptă.

Lup-dup... lup-dup!

Mâinile cu sacosă sub pântec.

Bună ziuaaaa!

Se înclina în fată. Se cobora lărgimea tricoului. Se vedea adânc... Sâni... Ochii... Se intrau în mijlocul camerei. Pe covor. Ea, rotindu-se la lucruri. Daa... Cam asa. Mai putin patul pe care-l credeam acolo... si praful... si florile pe care nu le văd...

Eu sunt Manuela. Tu... Nu-mi spune. Stiu: Alexandru.

Adânc, ochii.

Si asta-i sacosa cu care credeai că nu voi veni.

Râzând, întindea mâna. Aristocratic de frumos. Spre mâna lui. Spre gura lui. La încheietură. Discret. Degete lungi. Unghii lungi, rosii.

Mersi! Soptit, putin sâsâit. Îndoia, scolăreste, genunchii. Pantaloni mulati. Clic-clic... gleznele, sub îndoitură. Gambe arcuite. Papuci. Talpă usoară, moale. Plută. Voce de fumătoare, caldă, voalată. Plăcea încăperii.

Iată nuferii! - zicea. Mula perdeaua pe coapse. În oglindă. Rochie. Fustă.

Stii că tu esti "La perdeaua cu nuferi"?

O privea nedumerit.

Prietena mea te-a botezat asa. Bruneta, cu care mă vezi la fereastră, când mă spionezi.

Râzând. În oglindă, nuferi pe coapse.

A pus ochii pe tine. Ți place?

Mda! De la distanță.

Nu fi mojiic! Unde să m-asez?

Oriunde!

S-a asezat direct pe covor. Sacosa, alături.

Două pahare, te rog!

Scotea din sacosă o sticlă. Sampanie. Gesturi teatrale, largi. Să se vadă. Sampanie.

Si o scrumieră, te rog!

Pachet cu tigări. Pe covor. Neglijent. Două pahare înalte. Subtiri la sticlă. Pe covor.

Răsuca sârma dopului. Împingea încet dopul cu buricele degetelor. Încet... încet... si... poc! Dopul în tavan. Sampanie. Pe covor.

Bravo! - si-a zis tare.

Turna în pahare. Spumă.

Cip-cirip... cip-cirip! - pe alee.

Se ridica protocolar.

În oglindă - frunze printre nuferi.

Să ciocnim! - zicea. Baftă!

Golea, scurt, paharul.

Noroc!

El - în picioare. Umărul - de sifonier. O privea. Privirea lui o stingherea. Vede el. Turna în pahare. Bea. I se abureau ochii. Se întindea, felină, după tigări, desfăcea pachetul, încet... unghii lungi... rosii... încet... Hârsti! - bricheta, si flacăra, si gura căpsună, si ochii închisi, si fumul ineale... sarpe spre nuferi. Ritual. O privea. Ca si cum pe o scenă! - gândea.

Clipa... Doamne, ca o pasăre... clipa!

De ce stai în picioare? Dacă deranjez, spune! Plec imediat...

Nu deranjezi. Stai linistită! Asa obisnuiesc.

Se grăbea să explice. Ea râdea.

Stiu. Se vede, seara, prin perdea. Stai cum îți place! Da' parcă-mi stai în cap. Baftă!

Scurt, paharul.

Si să stii că nu vreau căpsune. Adică, vreau să spun că nu vreau neapărat. Am venit asa... să stăm de vorbă... si să sărbătorim...

La multi ani! - a zis el atunci. Iartă-mă! N-am stiut...

Au ciocnit. Ea - de jos.

Da' nu la multi ani! La putini ani!...

O privea. Nedumerit.

Nu-i greu de înteles. Anul trecut, exact astăzi, zece iunie, a plecat prietenul meu în America. La unchiul lui. Pentru două luni. Chiar în prima scrisoare mi-a transmis că nu se mai întoarce, că asteaptă cetățenie americană, apoi vine, ne căsătorim si plecăm împreună. A trecut un an. Astăzi un an. Primesc colete si fotografii.

Fum. Sirenă, departe. Vapor.

Cel mai lung an. Am început să-l uit.

Ochii în tavan. Prin tavan. Tristi. Aburiti. Departe.

Închideam ochii si-mi spuneam: vreau să-l văd ! Si-l vedeam. Asa cum îl stiu: înalt, brunet, mustată neagră si scurtă, ochi verzi, vioi, sireti.

O vrăbiută chiar pe fereastră.

De la o vreme nu mai vine când vreau. Si vreau! Închid ochii si... vreau să-l văd! - zic, zicea. Acum! - zic, zicea. Si astept. Si nu vine. Nu-l văd. Si iar zic: vreau să-l văd ! Dar, numai frânturi: capul... ochii... ori cu spatele. Atunci îmi pun palmele pe ochi.

Palme pe ochi.

Si apăs.

Palme pe ochi. Degete lungi. Unghii lungi, rosii.

Si strig, gem: vreau să-l văd, vreau să-l văd! Si nu vine! Nu-l văd ! Si atunci scot repede fotografiile. Îl regăsesc. Îl privesc. Ca si cum mi-as încărca un fel de baterii cu el. Închid repede ochii si... vreau să-l văd! - zic. Si, uneori, reusesc.

Fum.

De la o vreme - mai rar... mai greu...

Capul, mult pe spate. Părul. Ochii prin fum. Prin frunze, departe.

Nici dor nu-mi mai este la fel. Baftă!

Scurt, paharul.

Si nu vreau. Vreau să-mi fie dor. Să-l astept. Dar uit... si uit...!

Ca o ceată. Mi-e frică.

Inele. Sarpe.

Nici prin oras nu mai ies. Doar serviciu - casă... casă - serviciu. Stau la fereastră si astept. Fumez, beau si astept. Mult. Îmi imaginez cum va veni. Pe aleea din fată. Cu masina rosie din fotografie. Cu mustata neagră, alergând, îmbrățișându-ne acolo, pe alee. Si toate tatele astea îmbâcsite, toate babele astea surde

își vor da coate, învinetite de invidie. Parcă le-aud! - zicea. A venit americanu' blondei de la doi. Maamă, ce masină ! Ce mustată! Si cât aur pe el! I-a pus Dumnezeu mâna-n cap! Si eu n-am să le-arunc măcar o privire. Pentru că stiu cât mă muscă de c... Mi-au spus copiii. Si-am auzit si eu cu urechile mele, într-o seară, de la fereastră, prin liniste, prin întuneric : Cine? - zicea una. Blonda de la doi? O curvă! Toată ziua cu cafeaua si tigara. Auzeam clar: Umblă si cu străini. Primește scrisori de la unu' din America. O stiam pe cea care vorbeste. După voce. N-am mai putut să rabd. Am strigat la ele, plină de draci, noaptea: Fiică-ta-i curvă, împutita dracului! - strigam. Că dacă mă cobor la tine, îți smulg tot părul din cap, băga-te-as în aia a mătii de nespălată! Era întuneric. Nimeni nu vedea pe nimeni. Numai vocea mea, în noapte, în linistea care s-a făcut deodată. Nu se vedea, dar stiam că multi ascultă. Pentru că vedeam la ferestre umbrele lor. După lumină, stiam că tu nu esti acasă. Si mă bucuram că nu esti. Si strigam cât mă tineau plămânii, pentru că mă apucase un soi de furie care, dacă n-as fi strigat-o afară, m-ar fi înăbusit. Ascultati! - strigam. Bestii scârboase! Ascultati! Betivi impotenti, care vă maltratati copiii si nevestele! Ce, credeti că nu se stie? Tot se aude! Tot se stie! Căcânarilor! Si tu, de la parter! - strigam la burtosul de sub tine - tu, care te vād după tigară cum asculti! Da, da! Tu, care-ti plimbi toată ziua infecta aia de cravată rosie pe împutita ta de burtă! Mare domn! Domnul c...lui esti! Porc jegos! Asta esti! - strigam, zicea. Crezi că nu se stie? Crezi că nu se aude, noaptea, cum plânge nevastă-ta si se roagă si strigă că s-a săturat... că gura-i făcută pentru mâncat... nu pentru porcăriile tale? Că o să te lase să te umple jegul si păduchii?! Tot se stie! Tot se aude! Scârba dracului! Si mai ai tupeul să treci mare domn pe alee... Jigodie rosie! - strigam, zicea. Si voi, toti, care mă auziti, stiti, da' vă faceti că nu stiti, si-l salutati slugarnici: Bună ziua, domnule căcat cu ochi! Lichele! Javre fricoase! - ziceam. Până când a venit mama din cealaltă cameră si m-a smuls de la fereastră, speriată, pentru că nu stia ce se întâmplă. Am plâns mult, cu perna pe cap, până m-am linistit. Ochii, departe, lung.

Ce spuneam? Daaa, stau manechin în fereastră si astept. Mama zice că o să creadă lumea că m-am ticnit. Da' nu-mi pasă. Creadă oricine, orice. Nici de tine nu-mi pasă. Da' tu esti băiat bun, stiu. Se vede, seara, prin perdea.

Râde.

Baftă!

Scurt, paharul. Făcea cu ochiul. Capul, usor pe spate. Privirea departe. O privea cum privea departe. Cuvintele stingeau furia, dorul...

Un an. Fix un an, astăzi. E greu. Tu nu stii.

Îl privea. Rezemat de sifonier. Numai cât să întinzi mâna. Patru ani, la vremea căpsunilor.

ÎN CUTIA de scrisori nu mai caută decât întâmplător. Prima dată, când a găsit tâblita usii îndoită, s-a înfuriat de i-au tâsnit lacrimile. A îndreptat-o. I-a întărit muchiile cu platbandă de otel. Trei zile. A găsit-o din nou îndoită, cu platbandă cu tot. Întărâtat, a îndreptat-o. Nici trei zile. La fel. A râs și a scos lacătul. Astfel, uneori, găsește plicurile. Ca acum. Privind prin gaura de privit. Mama..., gândeste. Deschide usita. Ia plicul. Scris de scoală primară. Cu efort, dar nu stângaci. Apăsător grijuliu. Mama. Urcă scările. În silă. Usa lui. Verde. Veche. Și usa ei... Descuie. Intră. În silă. Cameră-cuscă. Praf. Garoafe ofilite. Crucea lui Iisus. Sifonier. masă, covor, perdea cu nuferi, fereastră deschisă. Zi de august. Căldură rece. Nu-l asteaptă nimeni. Lumină rece. Gândind: aici nu mă mai asteaptă nimeni. Gândind: să plece undeva, departe, într-o pădure adâncă, să nu mai vadă, să nu mai audă, să uite. Tot. Nimic. Adâncă, adâncă!... Somn de adâncă!... Pământ de adâncă!... Prin fereastra deschisă nu aude ce se aude. Nu vede ce se vede. Adâncă!... Adâncă!... Singur!... Singur!... Plicul în mâini. Numai tu, mamă, numai tu în pădurea adâncă!... Aveai dreptate, idiotule!... Litere groase. De cerneală. De apăsare. Vede cenusa. Stie cenusa. Care uscă, mamă!... Dorul... Iubirea. Cenusă și vânt. În pădurea adâncă, nu mai tu, mamă!... Tu, care stii și când nu stii!... Tu, care te doare visul, copiii, noaptea!... Scrisoarea în mâini. În pupile. Nu citește. Nu aude ce se aude. Nu vede ce se vede. Scrisoarea deschisă în mâini. Litere. Cuvinte. Apăsate. În pupile. De rugă. De poruncă apăsate. Gând: cenusă și vânt!... Bat clopote, citind. Ecou de gând: adâncă!... adâncă!... Ecou de ecou: singur!... singur!... Citind, bat clopote.

Dragi Alisandri

Mă rog lu Dumnezău scrisoarea noastră sî ti găsescî sănătos sî sî stii cî sî noi io sî taftu suntem sănătos multămim lu Dumnezău sam hotărît sî fasim o fîntînî ca sî ni împlinim datoria în fata selui di sus sa oamnilor cî di acu suntem bătrîni cî vremea tresi sî mîni poimîni nio lua la el asa cî lam chemat pi mosto petrachi sava di nio sâpato cî ari mîni bunî cîi om bun la Dumnezău nio ajiutat sî mosto ion stroia sî mosto pavîl hotnogu sî după douî zîli cîn o dat di apî so oprit am cumpărat sâpti tuburi da am pus numa sinsi co fost apa aproapi sî toați lumea cîn o gustato so focut crusi so zîs cî nio dat Dumnezău apî bunî si noi niam focut crusi sam multămit lu Dumnezău Sîmbăți vini Părintili ghionea so sfintascî si fasim sî grijania sî noi am dori sî vii sî tu mamî cî distul sorta esti diparti sî nu poati vini cî nio trimes gologani sî nio scris so punim sî pi dînsa acolo cîn sitesti părintili Încolo noi suntem ghini cu ajiutorul lu Dumnezău cî marii puterea lui Piacolo o plouat cî piaisia o plouat sî mostu ilie drăgan o alunecat noaptea di pi pod cari era rupt sî lo găsît dimineata mort Dumnezău sîl ierti cî sei cari o vinit di la galat o zîs co fost bat da el sâracu nu pusăsî nisi o nafurî în gurî da podu era rupt di cîn stii sî tu sî el o alunecat di la glod pin gaurî di so prăpădit sî oamni so apucat dio dres podu cî so dus la primării da primariu cari un vinitic lio zîs sîs vadî fiicari di treaba lui cî el nari timp di poduri sî tot lo suduit sî lo blăstămat so pus fiicari cîtiun salcîm di lo dres sî tatātu so îmbătat di suparari sî cîn niam dus la priveghi el so pus în jenuchi la căpătăiu mortului sîn loc sî plângî o înseput sî cânti pentru mândra me frumoasî am luat sî loc di casî stii tu cânticu pi caril cânta mostu ilii sara pi vali ca sâl audî ileana lu tugui Dumnezău so erti cî tari io mai fost dragî sî cîn tattu cânta toați lumea plânjea cu hohoti Alisandri mamî sî ai grijî mamî sî ti învălesti ghini noptîli cî io stiu cî tu ai apucătura sî tîi jiamu dischis cî tam zîs di atîtia ori cî nui ghini cî acu esti tînăr sî nu sîmt da Doamni feresti odatî chisi la pat sî zasi cî sî taftu o umblat asudat cîn o focut fîntîna sî lo prins jiunghiurili di iam focut frectîi cu gaz sî iam pus ventuzîli cî io iam zîs mîi omule ai grijî da el o focut urechia toacî co umblat sî cu tîsmoaga în nas sî nu so dat sama cîn lo prins vun curent Alisandri mamî era sî uit pi tîgan ni lo omorît alu guzgî îl stii tu cari ari puscî sî cari lo mai puscat odatî în valea gologanului di lo lăsat chior cî tu stii cîn îl sîmta di la o postî trăjia sî rupî lantu pi cari pîn la urmî lo rupt so sârît poarta ca un smeu drept în schinarea lui sî el lo puscat iar di lo omorît sâracu di el cî tari

mai era vrenic sî tatîtu di atunsi umblî noptîli bat turbat cu sâcurea la brîu sîl omoari so zîs cîi dă sî foc la casî da io îi zîc lasî omule cî ari grijî Dumnezău di toati Alisandri mamî acu nu mai văd sî scriu că so întunecat sî iar nio luat curentu sî trebui sî închid sî puui cî di cîn nio omorît cînili tot însiarcî o boalî di dihori da tu sî stii cî dacî nu pot vini noi nu ni supărăm sî ti punim sî pi tini acolo cîn sitesti Părintili Dumnezău sî ti aivî în paza lui
mama sî tata

În pupile, scrisoarea. Fereastra. Cerul...

Si tata..., gîndind. Pîndind. Noaptea. Securea la brău. Pîndind. Să-l omoare, pîndind. Ca un smeu, poarta... Căinele tău negru, tată! Al doilea tău suflet. Flăcăul tău - sufletul tău... Flăcăul tău, căinele tău si tu, tată... în pădurea adîncă. Prin valea adîncă, prin Valea Gologanului, spunea. Cum suierai. Departe, pe vale. Lung, pe vale... se auzea. Doamne, cum se mai auzea: Na , Tâgaaanu!... Tâgaaanu!... Tâgaaanu!... Adînc, lung, pe vale. Si suierai. Toată ziua. Toată noaptea. Toate hătisurile. Toate mărăcinisurile, spunea. Na, Tâgaaanu!... Tâgaaanu!... gaaanu!... gaaaaanu!... Lung, departe... valea. Chemare. Rugămintea. Geamăt. Adînc, lung... pe vale.

În pupile, telefonul alb.

Deodată, l-ai văzut. În amurg. Lîngă fântîna părăsită. Se târîse acolo. Ca un om, ca să fie găsît, spunea. Ai îngenunchiat. Sîngera pieptul, ochiul stîng. De la alice. Lăcrima ochiul drept. Nu era mort. Voinic. Cald. Usor, cătălu' tatii! Usor! Lăcrima, sîngera sufletul tău. Nu vedeai amurgul. Lîngă fântîna părăsită. Cătălu' tatii! Cătălu' tatii! L-ai luat în brate. Ca pe un copil, în brate. Prin bălării, spre stînă, repede, tîind drumurile, tîind cărările, repede, căzînd în genunchi de repede. Cătălu' tatii! Cătălu' tatii! Buzele tale uscate. De suierat, de vînt, de căutat uscate. Cine, cătălu' tatii? Cine? Buzele tale. Gîndul. Nu vedeai amurgul.

Scrisoarea strînsă în mâini.

Ti-ai rupt cămasa. Ai fiert-o. În zer. O săptămînă. O lună. Cu buruieni. Cu soapte. Ca pe un copil - spunea. Cine, cătălu' tatii? Cine? Buzele tale. Gîndul. Apoi, dintr-o dată, ai stiut. După cum musca lantul. După cum zgâria pămîntul, iarba, când l-a simtit, când l-a văzut, ai stiut. Si-ai vrut să-l dezlegi. Dar te-ai gîndit să nu-l omoare. Si te-ai dus cu securea la brău si l-ai întrebat, în

amurg, acolo, în coasta văii l-ai întrebat, cu gura uscată, cu ochii aprinsi l-ai întrebat, cu mâna pe secure, de-î tremura pusca, vorba l-ai întrebat: Tu ai tras în câni, Guzgani? l-ai întrebat. Nu vedeai amurgul.

Scrisoarea - cutit.

Nu io, măi, Stefane ! Nu io! - tremura vorba, spuneai. Doar stii că au sî altii puscî! - tremura. Si tie ti s-a făcut, deodată, milă. Silă. De la tremurat. Si l-ai lăsat. Stiai că el este. După câine stiai. Si l-ai iertat. Ai întors spatele. Ai plecat. Om, Guzgani! Om! Buzele tale, amurgul, pieptul tău cald. Sub cerul larg. Si acum ti l-a omorât, tată, ti l-a omorât si umbli bat-turbat, cu săcurea, noaptea, pândind să-l omori ! Dar nu, tată, nu! Încă o dată, tot tu!... Om, tată, om! În pădurea adâncă. Gândul.

În pupile, crucea lui Iisus. Scrisoarea în mâini. Cruce. Icoană.

Gând: dorul, iubirea - cenusă si vânt. În pădurea adâncă.

Pe pat. Rezemat. Ochii închisi. Si Ilie Drăgan...! Si caii lui albi...! Si căruța lui de Brăila, cu toaca rotilor sunând...! De argint sunând... Prin gaura podului!... În pădurea adâncă. Toaca rotilor sunând, nu mai sună. În noaptea aceea, cum băteau clopotele! Cum mai băteau: bing-bang!... bing-bang! Repede. În crucea noptii.

Scoală, omule, că bat clopotele a prăpăd! Mama. În crucea noptii.

Da, bat! Să mă scol! Tata. În crucea noptii.

Prin somn auzea.

Copil blond, întuneric blând, licărul candelii, moale, de ulei, la răsărit.

Bing-bang!... Bing-bang!...

Doamne, apără! Doamne, apără! Mama. La răsărit.

Arde la răsărit! Arde la răsărit!... Tata.

Dormi, puiul mamei! Dormi!... Blând.

Nu mai putea să doarmă. Au iesen în curte. În noapte. Fără stele, fără lună, fără vânt. Noapte. Ruptă de clopote: bing-bang!... bing-bang!... Sabie, viespe de bronz. Piele de zimbru, noaptea tremura. Priveau cerul. Nu-l vedeau. În toate părțile nu-l vedeau. Numai la răsărit, ceva: joc de umbre, alunecarea, scurgerea întunericului. Semnul focului.

Arde la răsărit! Arde la răsărit! Tata: i-auzi!

Auzeau: murmur, neliniste, în ureche, cu întuneric cu tot, ca într-o pâlnie.

Bing-bang!... Bing-bang!....

Deodată, urechea stie ce aude. De departe stie. Cu întuneric cu tot stie. De la răsărit stie.
Apă, măăă!... Apă, măăă!... stie.
Ochii închisi:
Apă, măăă!... Apă, măăă!... Tăietură. Sângerare.
Bing-bang!... Bing-bang!... Viespe de bronz. Sabie. Piele de zimbru. Tăiată. Sfâsiată. Noaptea.
Nu lătrau câinii.
Doamne, apără! Doamne, apără!
Prin salcâmi, vântul. Miros de iasomie.
Apă, măăă!... Apă, măăă!...
De departe.
Cărută. Toaca rotilor sunând de argint.
I-auzi !... Ilie... zice tata.
Vântul. Crestea semnul focului, toaca rotilor.
Apă, măăă!... Apă, măăă!...
Sapa si găletile! - striga tata.
Iute! Cada la fântână! Pregătiti apa!...Fugind la răsărit, striga. Cu întuneric cu tot.
Oamenii, cărutele, fântânile, lanturile, rotile.
Nu lătrau câinii.
Bing-bang!... Bing-bang!...
Doamne, apără! Doamne, apără!
Apă, măăă!... Apă, măăă!...
Pregătiti apă!... Apă!... Apă!... Aapăăă!...
Cărută. Rotile de argint sunând. Noapte. August. Iasomie. Nu stele. Nu lună. Usor, vântul. Semnul focului. Cărută aproape. Toaca rotilor, tropotul cailor aproape. Caili albi. În întuneric albi de albi. Omul în cărută. În picioare. Sprijinit de hături. Cămasă lungă. Chimir. În picioare.
Ilie Drăgan! - zice mama.
A oprit lângă fântână. Caili prufneau. Strănutau.
Repede, apa! - zice Ilie.
Ciutura. Găletile.Cada în cărută... Icnea Ilie...
Gata, sunt pline! Hai, smeii tatii! Hai!
În cărută. În picioare. La răsărit. Ilie Drăgan. Smeii tatii zburau.
Tăiau satul.
Apă, măăă!... Apă, măăă!...
Zburau. Tăiau satul. Nu lătrau câinii. Oameni-fântâni. Cărute-fântâni. Murmur-fântâni. Apă. Foc.

De n-ar bate vântul!... De n-ar bate vântul!... Mama. Lângă
fântână. Răcoarea lantului în palme. August. Prin salcâmi.
Îmîîm-îmîîm!... Îmîîm-îmîîm!... Baba Catinca. Lângă fântână.
Rugă. Cântec. Descântec. Cutit în pământ... Îmîîm-îmîîm!...
Baba Catinca: ochi de nevăstuică, ghimpi de arici, în toate
părțile... Îmîîm-îmîîm!... Prin salcâmi, vântul.
Poate vine ploaia!... Mama. Mirosind vântul. Baba Catinca. În
toate părțile. Mirosind vântul. Poate vine ploaia...!
A venit ploaia. Lumina zorilor, tata, Ilie Drăgan...
N-a ars mult! Noroc de ploaie! - ziceau. Caii albi erau negri.
Ploua.
Ilie Drăgan sterge caii cu cămasa: Asa, smei tatii! Asa!... Botul,
urechile, coama, gâtul, picioarele, crupa, coada, burta, copitele...
Cu cămasa: Asa, smei tatii! Asa!... Ploua. Prufneau, strănutau
caii.
Treabă bună, smei tatii! Treabă bună!...
Cai albi. Copil blond: Frumosi cai albi! Si Ilie Drăgan! Si tata!...
În zori. Strălucind numai ochii. Să-mi strălucească si mie numai
ochii!...
Blond. Ochi albastri.
Na si tie! - zice tata, răsând.
Funingine. Benghi în frunte. Îmbrățisare. Funingine. Pe obraz, pe
păr, pe cămasă. Funingine.
Acum sunt si eu frumos! Ca tata... Ca Ilie Drăgan... Gândea.
Te-ai dus, Ilie! Prin gaura podului te-ai dus! - gândește. Cu caii
albi, cu căruța de Brâila, cu tot. Prin gaura podului. Toaca rotilor
sunând de argint nu mai sună. Caii tăi albi... cum mai încordau
gâtul... răsuceau copita... asa, smei tatii!... asa!... Si tu, Ilie...
Mustata ta neagră... Pălăria largă... Caii albi... Cărută de Brâila...
Scaun sculptat - tronul tău... Inima pământului... Drumul tău...
Noroc, Ilie!... Ridicau pălăria sătenii. Treceau. Priveau lung.
Treceai. Strasnîc om, Ilie! Strasnîc om!... Toaca rotilor, de
argint. I-auzi! Ilie! - zicea tata. Pe vale. Să-l vadă Ileana lu'
Tugui!... Doamne, lung îl chinuie dorul! Greu!
Lung... Greu te chinuia, Ilie!...
Ochii închisi. Sirenă departe. Vapor. Sub pleoapele cu tandră
tristete.
Duminica aceea... Sau, poate, alta, Ilie!
Nuntă pe vale. În maidanul popii. Pământul bătătorit. Frunze
galbene. Soare galben. Galben târziu. Nuntasii... Lăutarii...

Mireasa ca un fluture... Mirele... Culai tiganul... Trompeta lui...
Ta-ta-ti-taaa!...

Copil blond. Ochi albastri. Gura căscată: Gata, începe!
Ochii copilului: Culai tiganul! Trompeta lui! Ca aurul, trompeta lui!

Nuntasii - cu fata: al naibii, Culai tiganul!
Ta-ta-ti-taaa! Si toba, deodată, inimă. Ropot. Tropot. Până departe.

Ard tâlpile. Pământul. Ochii.
Ca un diavol, Culai tiganul! Ca Dumnezeu, Culai tiganul!
Se lasă pe spate. Pe călcâie. Trompeta în cer.
Se apleacă în fată. Pe vârful. Trompeta în pământ. Plămâni umflati. Fâlcile umflate. Lumina. Praful. Frunzele.... Galben târziu.

Ochii bătrânilor. Părul pe mâinile lor: "Asa, Culai, băiete! Asa!
Si tatăl tău!... Si bunicul tău!... Asa!... Aceasi trompetă...!"
Ard tâlpile. Pământul. Ochii.
"Asa, băiete! Asa!"
Iu-hu-hu! Băăă! - chiuiau subpleoapele lor.
"Asa, băiete! Asa!"
Si toba... Si clarinetul... Care sparg. Rup. Strigă bucuria.
Tăcerea. Supărarea. Durerea.
Iu-hu-hu! Băăă! Roată, băăă!
Sârba hotilor.
Flăcăii - umăr lângă umăr. Mâinile - centură, legătură. Toba, călcâile - ropot, tropot, rotire, vijelie. Ca hotii! Ca lupii! Rotire! Vijelie!
"Roată, băăă!"
Pământ. Cer. Bucurie. Înersunare. Jale. Disperare. Deodată. Până la rotirea rotirii. Deodată. Si tu, Ilie, la mijloc. Cu ea. Strâns. Aproape. Călcâile tale - direct pe buricul pământului.
Ca lupii. Ca hotii în jurul tău.
"Iu-hu-hu! Băăă!"
Doamne, numai tu si ea!... Strâns... Aproape... Carnea... Mirosul ei prin cămasă... Inima ta... Viata ta, Ilie!...
Trompeta... Toba... Clarinetul... Sparg, rup, strigă bucuria!
Tăcerea! Supărarea! Durerea!
"Iu-hu-hu! Băăă! Sunt frate cu Dumnezeu, băăă!"
Să fie ea mireasa ta!... Să fii, tu, mirele ei!... E-he-hei!...
Subpleoapele sufletului tău.

Noaptea aceea... Lampa - lumină moale. Vinul - sângerare-n pahare: Nu mă lăsa, Ileană! Nu mă lăsa! - i-ai spus, spuneai. Sub salcâmul cel bătrân. Noaptea. Lângă gardul vechi, spuneai. Mângâindu-i părul, pielea, sânii, mirosul ei prin câmasă, spuneai. Nu pot, Ilie! Nu pot! - plângea. Plângând, spuneai. Tata, Ilie! Tata si mama! - plângând spunea, spuneai. Muscându-ti câmasa, carnea... plângea. Sub salcâmul cel bătrân. Si tu ai spus: Bine, Ileană! Bine!... Si-ai plecat. Fără s-o strângi. Fără s-o săruti ai plecat, spuneai. Ochiu tăi nu vedeau drumul, stelele. Urechea ta nu auzea pasii, vântul. Mergeai ca si cum nu aveai unde. Ca si cum noaptea era casa ta... vântul - patul tău. Patul tău, Ilie! Fără ea - vânt! Foc! - scrâsnea gândul tău. Foc la toate! Si lu' Dumnezeu! Foc! Cu toporul! Tot ce se poate omori! Cu toporul! - scrâsnea. Ca si cum focul stingea... toporul stingea, Ilie! Pasii tăi nu găseau casa, spuneai în soaptă... Să nu trezim copilul, Stefane! - spuneai. Si mă priveai cu drag. Cu jind. Ca si cum eram al tău. Ca si cum... să fi fost al tău...! - priveai. Mă înveleai cu pătura. Mângâiere... Sângerare-n pahare... Ce mă fac, Stefane? Ce mă fac? - cald, de la răsufletul tău, în ureche, parcă dormind, auzeam: Ce mă fac, Stefane? Ce mă fac? - cald, fierbinte, sângerare-n pahare... Luăm caii, săcurile-n brâu, s-o furăm, Ilie!... Tata. Fulgerându-i ochii. Nu te mai frământa! O furăm! O furăm, Ilie!... Fulgerând. Mângâiere. Bucurie. Sângerare-n pahare. Nu vrea, Stefane! Nu vrea! I-am spus asta! Da' nu vrea! Nu vrea furată!... Frământare. Scrâsnet. Fulgerare-n pahare. Parcă dormind, auzeam: Nu vrea furată, Stefane! Nu vrea furată! Geamăt. Scrâsnet. Fulgerare-n pahare. N-a vrut furată. Sub salcâmul cel bătrân. Inima ta, Ilie! Atunci! De atunci! Salcâmul care stie. Gardul vechi. Drumul. Stelele. Inima ta, Ilie! Atunci! De atunci! Pierdută... Pierdută... Nu tatăl, nu mama, Ilie! Iubirea! Dorul! Cenusă si vânt! În pădurea adâncă. Prin fereastra deschisă, un copil striga: Mamă! Mamă! Sunt cartofi la aprozar!... Parcă dormind, auzea.

ÎN GRĂDINA bunicilor sunt multe fructe. Albe si negre. Adună lacom, având sentimentul că fură. Unchiul Pavel râde: lacomule! Un lant lung leagă câinele vânător, care aleargă rotit. Lantul taie

copacii care nu cad. Mama apare de după casa cu obloane si-i spune: să nu mânânci fructe negre! Apoi se îndepărtează trecând pe lângă unchiul Pavel, fără să-l privească. Unchiul Pavel o urmărește nedumerit cum trece fără să-l privească. Deodată, trece lantul si-l taie. Dar, nu cade. În același timp se află și în hambarul mare, de lemn. Faptul că se găsește în două locuri deodată i se pare firesc. Caută fără să știe ce. Se vede bărbat și copil deodată. Si nu se miră. Caută. Caută... Si toate sunt acolo: grinzi de lemn, scânduri vechi, cari, păianjeni. Mirosul lor. Piei de oaie. Uscate. Atârinate în cuie lungi, în grindă. Porumb, grâu, mălai, făină, tărâte, sare. Mirosul lor. Sea, hamuri, curele. Din piele. Unse. Mirosul lor. Potcoave, cozi de bici, dinti de secerătoare, suruburi, caiele, cuie, belciuge, saibe, piulite, balamale, cheie franceză, daltă, ciocan, cherpedin, secure, cântar mare, cântar mic, sârmă, lanturi de cai, lanturi de boi, lanturi de câini. Ruginite, prăfuite, atârinate, împrăstiate. Saci plini: ovăz, orz, secară. Saci goi, desagi, zăbale, guri de ham, negară, cosor, cânepă, cheaguri de miel, bulgări de sare, ciubăr, seu de oaie, corn de os, cutit de coasă. Toate, acolo, aievea, în hambarul bunicilor, numai să le pipăi, să le miroși. Până si găinile, norii, praful drumului, vacile vecinilor... prin usa deschisă a hambarului, prin aerul acela umbros, care nu este ca aerul obisnuit, pentru că are ceva care-l plasează exact în zona copilăriei. Desi, aerul copilăriei lui nu fusese niciodată astfel. Si acel ceva parcă este acolo tocmai ca el să vadă, să trăiască secunda aceea miraculoasă, vie, până la lacrimi, până la geamăt înăbusit, până la strângerea în brate a pieilor de oaie, până la mângâierea lemnului împăienjenit, până la tresăriri din somn, strigând, gemând... Când, deodată, știe ce caută: bunicule, bunicule, unde esti...!

Glasul copilului... Geamătul bărbatului... Tresăriri: bunicule, bunicule drag...! Toate sunt aici! Toate! Numai tu nu esti! Să te mângâi! Să te îmbrățișez!...

Îl caută. În toate părțile. Nu este. Copil înlăcrimat, căutând în somn... Știind că bunicul este acolo, în lemnul hambarului, în aerul grădinii, în nori, în vânt. Si este. Simte el că este. Altfel, nu ar întinde mâna să dea la o parte pieile de oaie: poate e aici! Nu ar urca în podul hambarului: sau, poate, aici!... sau acolo, în grădină!... sau dincolo, în ocolul vitelor!... până să-l doară ochii, până să se înăbuse în geamăt prin aerul somnului, deodată, ca de apă, ca de gelatină, aplatizând corpurile, umflându-le, îndoindu-

le într-un vârtej malefic, accelerat, și mai accelerat... până când îl smulge din somn cu acea zvâcnire cu care muribunzii intră în moarte.

Telefonul. Rece. Urechea caldă.

Ca niste tântari, cu greieri, cu soricei se aude pe fir.

- Alo, da!...

Greieri. Tântari.

- Salut, Alex! Ce faci?

Nu este vocea ei. De fiecare dată nu este vocea ei. Liviu. Vărul lui. Greieri. Tântari. Și o voce de femeie. Tânără. Furioasă. Dincolo de Liviu.

- Nu mai merge așa, mamă! Nu mai pot! Nu mai pot! Înțelegi? Lacrimi pe fir. Tântari. Greieri.

Vocea ei nu mai este...

Petalele... nuferii... praful... lumina... Pupilele: ca și cum un pictor apatic...

- Adineauri m-am întors.

- Să-l ia dracu' de betiv, mamă! Tu nu știi! Numai când trăiești cu omu-n casă, atunci îl cunosti. Știi ce mi-a zis? Nu te vezi? Ești terminată! Păi, cred și eu că-s terminată... cu doi plozi și cu-n tâmpit ca el...!

Pe fir. Și greieri. Gândul: Când salcâmi erau în floare... greierii... și tu vorbind cu luna... crezând că fără ea nu se poate... Uite, că se poate! Scleroza dracului!

Zidul din față, alb. Lumina.

- Te-am căutat și la birou. Unde-ai fost?

- La București, într-o delegație. Care-i problema?

Tântari.

- Încearcă să ierti, că nimeni nu-i perfect!

Îngrijorare. Rugămintă. Pe fir. Zidul alb. Căldură. Lumina prăfuită. Tântari. Greieri. Soricei.

- Măi, omule! Te-am căutat să-ti spun că unchiul Pavel e la reanimare.

Mâna liberă prin păr, pe ceafă, pe gât, pe față. Ochii crispându-se. Tântari. Greieri.

- Eu nu sunt sluga lui. Să fie clar!

Dincolo, pe fir.

- La reanimare!? Dar ce s-a întâmplat?

Pachet de țigări. Tigară. Tântari. Greieri. Furnici în carne.

- L-au găsit într-o toaletă la fabrică.

- Eu ti-am spus de la început că are două fete!

Dincolo. Zidul - în pupile. Gândul: Într-o toaletă... la fabrică...!

Tigară. Brichetă.

- Alo, Alex! M-auzi?

- Da, te-aud.

Cartofi la aprozar! - se aude pe alee.

- A făcut hemoragie pe meninge. S-ar părea că i s-a rupt un vas.

Flacără. Fum. Greieri.

- Nici dacă-mi dă scris! Să plece la curvele lui, cu curu' gol, așa cum a venit!

- Hemoragie pe meninge!? Dar, asta-i grav!...

Nimic pe fir. Zidul.

- Alo, m-auzi?

- Da.

Greieri. Zidul.

- Tu l-ai văzut?

Zidul.

- Nu. M-a sunat mătușa Anisoara, aseară.

- Si este constient? Vorbeste? Înțelege? Are ceva paralizat? Ce stii?

Pupilele. Zidul alb. Lumina. Fumul. Praful Tântari. Greieri.

- Fără copii ar fi mers mai ușor. Mi-a spus avocatul'.

Dincolo.

- Măi, omule! N-are nimic paralizat. Vorbeste. Înțelege. Dar, trebuie să stea mult imobilizat la pat.

Tântari. Greieri. Fereastră. Cer. Gândul: În pat, întins... fata în sus... privirea fortând unghiurile până la durere: tavan, pereti, colturi, ușă, fereastră, cer... Dumnezeu... si o pasăre care va trece.

- Alo, m-auzi?

- Da, te-aud. Din câte stiu, se cicatrizează greu. Cam două săptămâni... În plus, trebuie mare atentie si după aceea...

- Nu mă mai gândesc deloc! De ce să-mi mănânce zilele un dobitoc?

Zidul alb. Gândul: Pereti albi... oameni albi... nu efort... nu emotie... să nu tusească... să nu strănute... să nu icnească... să nu plângă... să nu râdă... să nu iubească... să nu urască... Două săptămâni... Etajul sapte... Fereastră... Cer... Dumnezeu... Si o pasăre care va trece...

- Periculoasă chestie!

- Foarte periculoasă!

- Te sărut, draga mea! Si ai grijă să nu te mai lovească idiotul!

- Las' că stiu eu ce fac, mamă! Pa!
- Trebuie supravegheat continuu... bietul om!
- Da, da, continuu... Am să trec și eu pe la el.
- Asta voiam să te anunț! Hai, salut!
- Salut!

Tântari. Nimic pe fir. Bietul om!... Două săptămâni... Greu!... Asa, deodată, în toaletă... Lantul acela... Tristetatea aceea disperată... Disperarea aceea tristă... Ca și cum bunicul voia să iasă din lucruri... Și nu putea... Și, el, care nu știa, nu putea să-l ajute... Plângând, gemând nu putea să-l ajute... Ce-i cu tine, bunicule?... Ce vrei?...

Lacrimă. Dorul de copil al bărbatului. Tristetatea gândului: Și tu, bunicule...! Și tu în pădurea adâncă...!

Tristetatea memoriei: Ciungule! Ciungule! Arată-ne ciunga! Arată-ne ciunga! Spune dacă plouă! Ha-ha-ha! Spune dacă plouă! Și, el, bunicul, care râde...! Și le arată ciunga: Plouă, puslamalelor, plouă!... Și râde... Și, el, copilul, care se rusinează până la furie: am să v-arăt eu, vouă, puslamalelor! Am să v-arăt eu, vouă!... De fiecare dată, trecând pe uliță...

Memoria: Copil blond, ochi albaștri, plângând de furie, ca și cum numai el trebuie să vadă, să știe ciunga bunicului, ca pe o rusine, ca pe o durere. Și nu înțelege cum poate bunicul să-si fluture rusinea, durerea... și să râdă...

Memoria:

- De ce plângi, băiete? De ce plângi? În praful drumului, moale și fierbinte, se scaldă vrăbii.

- De ce le arăți ciunga, ca să râdă de tine? De ce? Și tu de ce râzi, bunicule?

- Pentru că vine ploaia, râd. Îți spun eu: vine ploaia, băiete! Simt aici! - și-si flutură ciunga, cu mândrie... și râde... Și el îi întoarce spatele, bosumflat... Și bunicul îl privește mirat... și nu zice nimic... și iar îl privește... și iar nu zice nimic. Apoi, nu-l mai privește. Merg încet, pe uliță. Copilul, în urmă. Bosumflat. Bunicul, dintr-odată, trist, trăgând spre el cu coada ochiului... a înțeles. Uliță strâmtă. Garduri bătrâne, aplecate. Salcâmi. Usor, vântul. Merg pe partea cu umbră. Amiază. Liniste fierbinte. Ici-colo, fâlfâit de aripi, cotcodacuri, ouă calde... Apoi, parcă ajung acasă. Poate, atunci... sau, poate, altădată... Casa bunicilor! Poarta casei bunicilor! Mică. Niciodată încuiată. Ham-ham! - latră, lenes, Ursoaica mare cât poarta mică. Ham-ham! Ham-ham! - de sub hambar. Adică: sunt aici, văd, ati intrat, dar ne

cunoastem, si nu e cazul să ies pe căldura asta... Ham-ham!... Casă cu obloane închise de soare, atunci... sau, poate, altădată... Bunicul intrând în ograda lui, privind: casa lui, grajdul, caii lui, boii, căruțele, surele, grădina, salcâmi, butoaiele, hambarul, pământul casei lui, gardul de jur-împrejur, până la cer. Adânc pieptul lui cald! Pământul, cerul tău, bunicule! Feciorii... nepotii tăi... păsări zburând pe cerul tău... Adânc pieptul tău cald!...

Memoria: Copil bosumflat. Ochii bunicului prin ogradă. Toate la locul lor. E bine. Liniste fierbinte. Ochii bunicului pe cerul lui. Hapciu-hu-huu! - strănută brusc, chiuit. Tresar găinile: Cotcodac-codac! Sub hambar, Ursoaica ciuleste urechile: Ham-ham!... Noroc!... Semnul crucii cu ciunga. Ad-o, Doamne!... Da, toate la locul lor. Hai în casă, băiete! Poate atunci... poate altădată... Intră. Răcoare. Busuioc si var proaspăt. Răcoare. Răcoarea lutului. Răcoarea lemnului. Răcoarea lânii. Răcoarea casei bunicilor. Vino-ncoace, băiete! Din cameră-n cameră, ajung în prăvălie. Fosta prăvălie. Pe colt. Întuneric de la obloane. Răcoare. Bunicul deschizând un oblon de la ușă. Abia crăpat, să nu iasă răcoarea. Lumnină. Întuneric sifonat. Tavanul, dusumeaua... Scândură de brad... Tocurile la ferestre, la ușă. Rafturile pe pereti. Tejgheaua... Scândură de brad. Uscată. Rafturi goale. Drugi de fier la ferestre. Obloane. Fosta prăvălie. Pe tejghea, lampa. Afumată. Sub tejghea, cufărul. Încuiat. Lacăt mare, greu. Sticlă cu rachiu. Gălbui. Dop de plută. Răcoare. Bunicul care bea. O înghitură. Două. Sticla pe tejghea. Bunicul care scoate o cheie, care trage cufărul afară, cu stânga. Greu. Solemn. Fixează lacătul cu ciunga. Descuie cu stânga. Încet. Greu. Piciorul drept, îngenunchiat. Ridică, usor, capacul. Balamalele care scârtăie... genunchiul bunicului care scârtăie... Copilul prin prăvălie: Toate rafturile sunt goale. Ce grosi sunt drugii de fier! Oare încape capul printre ei? Nu, nu încape!... Lumina prin crăpătura oblonului. Lampa afumată. Bunicul, cu coada ochiului: Ce stiu copiii!... toate, câte zboară... Scoate din cufăr un borcan mare. Capac însurubat. Îl pune pe coltul tejghelei, mai la lumină. Prin crăpătură, o cărută cu cai... Ochii copilului: o cărută cu cai!... Alde Nistor. Bunicul, cu coada ochiului. Înghitură de rachiu. Vino-ncoace, băiete! Asa! Privește aici! Unde bunicule? Aici, în borcan. Ce vezi? O palmă de om , în apă. Nu-i apă. E altceva. Uită-te bine!... Maamă, o palmă de om, în apă!... Bunicul ridică ciunga. O lipeste de borcan. O împinge. Palma mea dreaptă, băiete!... Copilul, uimit,

speriat.. Ciunga nu mai e ciungă... cu borcan cu tot... În lumina slabă a prăvăliei... Ochi mari, albastri... Ciotul în jurul borcanului, potrivindu-se, asezându-se palmei... Palma mea dreaptă, băiete! Palma mea!... Bunicul, în jurul borcanului, învârtind, potrivind ciotul... Înghitură de rachiu. Bucurie. Dans. Dorul de palmă al ciotului... Palma mea, băiete! Palma mea! Să nu-ti fie rusine!... Pastele mamei lui, Călărasu!... Am să-l împusc!... Mângâie borcanul cu stânga... Să mă îngropati cu ea, băiete! De asta o tin asa! Mi-a pus-o doctoru-n formol. L-am rugat... Să mă îngropati cu ea! Să nu-ti fie rusine! Dacă nu era mâna asta, nici tu nu erai!... Pastele mamei lui, Călărasu!... Înghitură de rachiu... Pentru că eu i-am spus, băiete, i-am spus: Dacă-mi mai bagi porcii în vie, te-mpusc, Călărasule!... Da' el, nu! Si nu! Că-i via lui!... Da' eu am cumpărat-o! Am plătit-o! Înțelegi? Si, dacă am plătit-o, este via mea! Înțelegi? Si să nu-mi bage el porcii în vie...! Da' el nu! Nu!... Si, când l-am prins cu porcii în vie, m-am dus la el cu pusca: Te-mpusc, Călărasule! Te-mpusc! Si-am dus pusca la ochi... Si el venea cu sapa: Nu trage, Gheorghe! Nu trage!... Îi era frică. Da' eu nu voiam să trag. Să-l sperii... Si el venea cu sapa: Nu trage, Gheorghe! Nu trage!... Da' eu nu voiam să trag... Da' el cu sapa... Si eu, cu pusca la ochi: Înapoi, Călărasule, că trag!... Si el a ridicat sapa: Nu trage, Gheorghe! Nu trage!... Da' eu nu voiam să trag... Si, când a dat cu sapa, am pus mâna... mâna asta, băiete! Si el mi-a tăiat-o... Că puteam să-l împusc... Pastele mamei lui!... Da' nu voiam... Si mi-a tăiat mâna, băiete! Mâna asta! Că putea să-mi taie capu!... Da' n-a vrut Dumnezeu! Că nu mai erai nici tu, nici tat'tu... Înțelegi? Să nu-ti fie rusine! Că tot îl împusc! Că eu n-am vrut să trag... Dumnezeu mi-i martor... Da' el cu sapa!... Înghitură de rachiu... Înțelegi, băiete! Printre obloane se aude cum tună... Vine ploaia, băiete! Ti-am spus eu!? Vine ploaia!... Prin fereastra deschisă, cerul. Zidul alb. Frunzele. Aerul, Căldura. Lumina. Prăfuite. Ca si cum, un pictor apatic... Miros de cocs în sifonier.

DUPĂ AMIAZĂ. Pe alee. Prin căldura si lumina de august. Pasi pe asfaltul moale. Adidas albi. Ginsi albastri. Tricou alb, larg. Ochi albastri. Cerul. Un porumbel trece prin fata soarelui. Bărbati, femei, copii. Multimea singurătății lui. Pe alee. Copacii,

gardul viu, iarba, zidurile, aerul, lumina. Prăfuite. Si ploaia care nu mai vine. Si gândul lui despre ploaia care nu mai vine, despre visul acela, despre oare cum se formează astfel de conexiuni, despre cât de linistit si calm si echilibrat a fost unchiul Pavel!... Doamne, fereste! Prea linistit, prea calm. Până la a nu exista, parcă, de linistit, de calm. Până la a nu-l iubi, a nu-l urî nimeni, parcă, de linistit, de calm.

Pe alee. Pasii stiind drumul. Pe lângă toneta unde a cunoscut-o. La rând la ziare. În soare. Draga lui tonetă de ziare...! Ca si cum, dacă nu ar fi fost ea, toneta, nu ar fi fost tot restul. De aceea, uneori, gândul o mângâie si o îmbrătisează. Draga mea tonetă de ziare! Prieten. Câine credincios. Numai tu mi-ai rămas... si piatra... si apa... Uneori, gândul, prin multimea singurătății lui, o crede, o vrea fiind.

Memoria. Peliculă firavă - memoria. Zvâcnind spasmodic, neputincioasă. Pasăre, jivină împuscată - memoria...

Uneori, gândul: Nimic nu se mai poate schimba! Niciodată! Nimic!

Prin căldura si lumina de august. Cerul adânc. Gol. Soarele. Multimea. Pumnii strânsi. Dintii.

Niciodată? Nimic?

Nu se poate! Nu - se - poa - te! Trebuie! Altfel, de ce nu se aruncă cu capul în zid, în prăpastie? De ce atâta risipă de energie, de frumuseti, de sperante? Pentru ce?

Nu! "Vanitas vanitatis" nu e bun! Nu e adevărat! Sperietoare de ciori ! Dar, dacă... tocmai ciorile... "vanitas vanitatis"... ca si cum ai castra mirii înainte de nuntă...

Iată: Aici a cunoscut-o! Lângă tonetă, la rând, la ziare... când, dintr-o dată, i-a văzut ochii... Apoi, părul si gura... si bărbia, si nasul, si pielea... Tot!... Fără cuvinte, acolo, în soare, lângă tonetă... dintr-odată, numai a lui! Triumful sângelui orbea clipele, zilele, anii... Apoi, minciuni: sarpe din gura ei, din păr, din ochi, din piele, din trup...!

Părul ei lung... Ochii ei negri... Pielea ei albă... Trupul ei cald...

Gura ei... Sarpe! Sarpe!

Cum să uiti? Spune, cum să uiti?

Furie, înversunare, disperare, geamăt...

Tare, pe alee: Doamne, apără!

Femeia cu legătură de usturoi pe umărul stâng, îl priveste, face semnul crucii.

Doamne, apără!... pe alee.

Si pustiul acesta, definitiv... povară... câmp, toamna... ploaia si ciorile peste el... Si vântul... Sarpe! Sarpe!

Si el nu a stiut să ierte. Nu a putut.

Ca si cum sângele acela nevinovat nu a curs si pentru tine si pentru ea! Ca si cum, numai pipăindu-i palmele, coapsa, puteai să-l accepti! Ca si cum, "a fi sau a nu fi" se întâmplă numai cu pipăitul!...

Gândul. Pe alee. Singur. Oamenii, ca si cum nu ar fi. Ca si cum nu ar fi acum si aici. Fiecare cu Hristosul lui pe stradă... Si cerul. Adânc. Gol. Ochi al eternității către oameni. Care nu are memorie...

Ba, are! - strigă gândul gândului la gând. Toate câte au fost... Toate câte sunt...! Dar nu memorie antropomorfică. Ci piatra, si apa, si focul memorându-se...! Memorându-se până la memorarea memorării memoriei, până la nastere memorând moartea... astfel...!

Nu memoria fanteziei tale, mioapă, anelidică! Nu această peliculă firavă, imprimată anacronic, cu lave incandescente si dinozauri, si sclavi, si regi, si hoarde păgâne, si femei răpite si despuiate, si copii la sânul mamelor, multi copii la sânul mamelor, si fierul plugului, si cohorte romane, si lanuri de grâu, si leprosi cu clopot la gât, si Iisus în cuie, pe cruce, si Roma în flăcări, si preoti, si cavaleri în zale luptându-se cu cavaleri în zale, si Napoleon privind piramidele...

Nu astfel! Nu această ancestralitate de buzunar a istoriei! Ci memoriasferăspărgândusisfera spărgând insistent sfera sferei! Numai asa! - strigă gândul gândului.

Extaz. Înersunare. Pe alee. Si pustiul peste inima lui: câmp, toamna...

Prin căldura si lumina de august.

BINE AI VENIT, Alexandre!

În prag. Mătusa Anisoara. Îl sărută pe obraji. Îl privește. De sus până jos. Tineretea, sănătatea lui. Zâmbeste. Dar ochii ei sunt tristi. Albastri. Verzi. Pleoapele rosii.

- Te-am văzut pe fereastră si-am deschis. Ca să nu audă când suni. Ca să vorbim întâi, aici, în bucătărie. Apoi, intrăm la ea.

Asezându-se, îi trage un scaun de sub masă. Mestecă ceaiul. Lingurita, marmora câinii - clopotel.

- Doamne, Doamne! Cine s-ar fi gândit?! Bietul de el! Cine s-ar fi gândit?! Ai fost să-l vezi?

Sopteste.

- Nu, n-am fost. Poate mâine...

Clopotel. Ceai de tei, lămâie, zahăr. Frigiderul ca un bondar. Unt, pâine, dulceață.

- De când a aflat, nu mai vrea să mănânce, să doarmă. Numai puțin ceai, cu lingurita, ca la copii. Să-si moaie buzele uscate de rugăciune.

Sopteste.

- De fapt, ce s-a întâmplat? - întreabă el, tare.

Mătușa Anisoara duce un deget la buze.

- Să vorbim mai încet! Pentru că ea nu stie adevărul, decât așa, în mare, de la Iulia care, fiind copil, nu si-a dat seama si a scăpat de i-a spus câte ceva; dar ea a înțeles, probabil, si după chipurile noastre; ea care ne cunoaste atâta de bine. A intrat într-o stare de mutenie, legănându-se si rugându-se fără să mănânce, fără să doarmă, ca si cum ne-ar pedepsi; sau, poate, mai degrabă se gândeste că, dacă, Doamne fereste, s-ar întâmpla să-l ia Dumnezeu, ea să fie trează si să se roage chiar în clipa aceea; pentru că, sunt sigură, ea simte, chiar dacă nu stie, că situația este așa cum este; pentru că, ieri, când am fost la spital, am găsit în sacosă o lumânare; si, când am găsit-o, m-a înăbusit plânsul; pentru că tu stii cât de greu se miscă ea si cât s-o fi chinuit să caute prin casă lumânarea aceea, care era în dulapul din bucătărie, pe raftul de sus; si cum s-o fi urcat ea pe scaun... că putea să cadă... si s-o găsim, Doamne fereste, moartă!... pentru că eu luasem o lumânare, dar m-am ferit ca să nu vadă; pentru că, mai bine ar fi văzut si ar fi stiut; pentru că, cine stie, poate chinul ei e mai mare așa; pentru că, dacă Dumnezeu vrea să-l ia, acum, la el, nu putem noi face nimic, chiar dacă am avea aurul de pe lume; si, dacă-l ia, până la urmă, tot va trebui să afle; si, atunci, măcar să fie pregătită; pentru că tu stii ce fire prăpăstioasă are si, Doamne fereste, în loc de un mort, să nu avem doi în casă.

Tăcere.

- L-au găsit într-o toaletă, la fabrică. I s-a spart un vas la cap. Probabil, de la icnit. De azi dimineată mă tine așa, ca o gheară, de inimă. Dacă l-ai fi văzut cum se învinetea de durere...! Se apuca de cap si se strângea de i-a dat sânge prin piele, de la unghii. I-am desclestat greu mâinile. Doamne, ce chin! Îi

mângâiam capul si plângeam. Zicea că-i vine să-si bage mâinile acolo, în cap, să scoată răul afară. De asta nu-i bine să fie lăsat singur! Am vorbit, adineauri, cu nevastă-sa, la telefon, la spital. Zice că e din ce în ce mai rău. Stă, de aseară, cu el. Trebuie să merg s-o schimb. Plângea la telefon. Cică i-a zis: Nevastă, să ai grijă de copiii, că eu mă duc...! Doamne, ce chin! Si, toate, numai de la necazul cu fiică-sa. Pentru că, crezi că e usor să-ti vezi copila, tânără, frumoasă, părăsită?! Si cu doi plozi după fusta ei? Numai escrocul acela e de vină. A asteptat să-si termine facultatea, i-a mâncat pe toti de bani si, acum, a fugit c-o târfă. Ca să-l bage pe asta în mormânt. Pentru că-l vedeam noi asa, linistit si tăcut, da' numai sufletul lui o fi stiind; pentru că nu-i usor să vezi cum își bate joc un escroc de copilul tău. Îti spun eu, că sunt mamă, si stiu: Nu-i usor! Pentru că, dacă ar fi o lege să-l facă să vină în genunchi să-si ceară iertare si să-l vezi cu sânge în ochi si să nu-l ierti; pentru că asa ceva nu se face!... Să-ti lasi, tu, frumuseti de nevastă cu două flori de copiii si să fugi c-o târfă...! Pus la zid, asa ar trebui!

Furie. Lacrimi. Spaimă si nedumerire. Privirea verde-albastră.

- Vor să-l ducă la Bucuresti. Doctorii cred că s-au mai rupt niste vase. O să-i mai facă o injectie în cap. La prima, l-au întepat de mai multe ori până au găsit locul. Bietul de el! Doamne, câtă durere!

Tăcere. Fereastra deschisă. Vântul, usor prin cires. Vrăbiutele, copiii. Privirea în gol.

- Am stat la căpătâiul lui. Aiurează des. Să nu uiti caii afară, zicea... că vine ploaia!... Doamne, Dumnezeu, ce chin! Am vorbit si cu directorul spitalului. Zice că să stăm fără grijă. Că se va face tot ce e posibil. Da' cum să stai fără grijă! Nouzeci la sută din astfel de cazuri sunt fără scăpare. Cum să stai fără grijă!

Tăcere. Vrăbiutele, copiii. Privirea departe.

- Ce mai stii de unchiul Miron?

- E bolnav. Mi-a dat telefon să mă întorc acasă. Da' nu pot. După câte mi-a făcut, nu pot! A crezut că, dacă are bani si avere, își poate permite orice. Lasă-l să se chinuie! Să vadă ce înseamnă să-ti bati joc de oameni! Asta este!

Tăcere. Privirea verde-albastră, departe. Lung.

- Înainte de a mă lua de acasă, se purta frumos. Venea călare, în fiecare zi, pe la noi. Avea un cal negru. Corbu, îl chema. Frumos cal! Si eu eram frumoasă! Aveam părul lung, ondulat si auriu. Si ochii, când albastri, când verzi. După vreme. Si subtire la trup.

Dar eu, când mă uitam în oglindă, mi se părea că sunt urâtă. Si mă înfuriam. Si plângeam până mi se înverzeau ochii. Minte de plod! Acum stiu că am fost frumoasă. Că, mai bine nu eram! Uite, să-ti arăt o fotografie!

Pâr lung, ondulat, auriu. Subtire la trup. Ochii verzi-albatri din alb-negrul fotografiei... Frumoasă!... Timpul...

- Venea cu calul plin de spume. Tocmai de la Zăganca, unde-si avea mosia. Si, când venea, îl vedeam de departe, peste poartă, cum se leagănă în saua armenească, mostenită de la bunicul lui, care era armean. Venea să trateze afaceri cu tata, Dumnezeu să-l ierte! Ceva... cu butoaie, cu porci si cu oi. Însă eu stiam, mai mult simteam, că, de fapt, pentru mine venea, după cum mă urmărea cu privirea. Pentru că tu stii ce ochi negri si vicleni are! Si pe mine mă treceau toate răcorile. Si nu-i vedeam în privire viclenia aceea de armean. Desi, acum, după patruzecisicinci de ani, pot să spun că am simtit-o întotdeauna, ca pe un sarpe care te pândeste, așteptând momentul să muste. Si, dacă mai pui la socoteală mintea pe care o aveam la saptesprezece ani... Într-o zi, când a venit cu calul plin de spume si praf, l-am întrebat dacă nu-i este milă de cal. El a râs si a pocnit calul cu cravasa, lăsând o vârcă neagră pri spumă. Si eu m-am supărat, si n-am vrut să-l mai văd. Când venea, mă ascundeam, desi nu-mi era usor. El a înteles. Si într-o zi a venit cu încă un cal, de frâu. Alb, ca neaua. Pe care l-a încălecat la plecare, lăsându-l pe Corbu la noi, să se odihnească. Apoi, de câte ori venea, schimba calul. Si asa l-am iertat! Trebuia să ascult de primul meu gând, dar eram tânără si îndrăgostită. Pot să-ti spun, acum, că esti băiat mare si întelegi. Abia asteptam să-l văd. Si, noaptea, când mi se făcea dor de el, intram în grajd si mângâiam calul, si-i sopteam în ureche: Călutule drag, îi sopteam, spune-i tu, spune-i că vreau să-l văd, si să-l mângâi, uite-asa să-l mângâi... Si mângâiam botul calului... Uite-asa să-l strâng... Si strângeam în brate botul calului, care răsuflea cald la pieptul meu, si parcă sufletul meu se amesteca cu sufletul calului, care, parcă, plângea, si râdea o dată cu mine, si nu-mi mai era frică de întuneric, mie, care sunt ca un iepure de fricoasă. As fi luat-o asa, peste câmpuri, departe, să-l caut, să-l strig, ca si cum el era oriunde, în depărtarea din noapte, așteptându-mă. Si poate că inima lui chiar mă astepta, pentru că, cu toată viclenia si sufletul lui de armean, el a fost, într-o vreme, îndrăgostit de mine. Asa cred! Sau asa îmi place să cred! Pentru că, fiind cu zece ani mai mare ca mine, m-o fi dus de nas si ne-o

fi dus pe toti. Pentru că bunicul tău îmi spunea tot timpul că-i băiat bun. Si eu nu mi-am dat seama că, spunând aceasta, el se gândea, în primul rând, la averea lui. Si, într-o duminică, ne-am trezit cu el în fata portii, într-o calească împodobită, cu doi cai mari, cu hamuri late, de sărbătoare. Si nu era singur. Era cu mama lui si cu un unchi. Pentru că tatăl lui era mort, împuscat de niste lotri, la drumul mare, când se întorcea de la târg, de la Ivesti. Eu mă asteptam, pentru că îmi spusese de mai multe ori că o să vină să mă ceară, dar nu credeam că va fi asa repede. Pentru că nici n-am stat măcar o dată cu el, cum stau băietii cu fetele, ca să vorbească înainte. De multe ori, după aceea, m-am gândit că, poate, în închipuirea mea de atunci, vorbind cu calul, era ca si cum as fi vorbit cu el. Asa că pot acum spune că de la cai l-am iubit, si tot de la cai l-am urât. Pentru că nu stiu dacă-ti mai aduci tu aminte calul acela sarg, pe care l-a sugrumat cu sârmă ghimpată. Aveai cinci sau sase ani. Ti-amintesti?

- Nu stiu. Ceva... vag...

Fereastră deschisă. Frunze de cires. Vrăbiute. Cerul. Memoria: Cer de vară sau, poate, de primăvară... Copil în fata prăvăliei... Cinci sau sase ani... Obloanele deschise, larg... Intră, ies clienti... Calul lângă gardul vechi... Poate chiar calul acela... Copilul privește calul... Zahăr cubic în buzunare, în palmă... Botul calului, moale, cald... Călutule! Călutule!... Palma ca un fluture... Calul privește omul care privește calul privind omul... Călutule! Călutule!... Ca un fluture, palma... Salcâmi... Cerul... Clienti care intră, care ies... Păsări zburând... În ochiul calului... Ca si cum lumea intră, iese din ochiul calului... Poate chiar calul acela...

Frigiderul ca un bondar. Mătusa Anisoara... Din alb-negrul fotografiei, memoriei.

- Îl cumpărase de la măicute, de la mânăstirea Gologanu, când au venit comunistii si au închis mânăstirea. S-a bucurat la pret. Că bieteile măicute au fost nevoite să vândă tot, repede, si să plece. Era un noaten sarg, înalt si blând. Si tare frumos! Îi dădeam grăunte, si zahăr din palmă. Si el se tinea după mine ca un copil. Când nu eram acasă, scotea capul peste gard si m-astepta. Când mă vedea de departe, necheza bucuros. L-a înhâmat de crud. La început, o lună-două, cu căruta goală. Apoi, l-a înhâmat la greu de-ti era milă când îl vedeai cum se îndoia în ham. Pentru că era inimos, si parcă înțelegea că i se cere să tragă, si cred că-i era si frică; pentru că, numai cât auzea suieratul biciului, zvâcnea în

ham ridicându-se în două picioare. Îl biciua supt pulpă, unde-i pielea subtire, pentru că îi plăcea, în răutatea lui, să-l vadă cum se frământă, cum sare în două picioare, cum se încordează, cum sforăie, cum scrijeleste pământul cu copita. Si mie îmi sângera inima pentru că îl stiam cuminte si ascultător, si era tare crud, bietul de el! Si nici nu avea motiv să-l biciue, pentru că înțelegea tot. Într-o zi s-a întors cu el schiopătând. Îi intrase un cui ruginit supt copita stângă, din fată. L-am rugat să meargă la veterinar, dar n-a vrut. Lasă-l să moară, că-i asigurat la adas, zicea. Si l-a înhâmat asa, schiop, până când, într-o zi, a căzut cu piciorul umflat si nu s-a mai putut ridica. Plângeam de mila lui. Am chemat veterinarul, pe ascuns, dar era prea târziu. El a aflat, la crâsmă, că am chemat doctorul. S-a întors beat si, când i-am pus să mănânce, a trântit cu castronul în masă: Dumnezeii mătii de muiere, dacă te mai bagi o dată în treburile mele, te înham pe tine în locul lui! Si mie îmi tremurau mâinile de frică si de supărare. Cum adormea el, eu îi duceam zahăr, grăunte si apă. Nu mânca mult. Numai cât ciugulea. Îi plăcea zahărul. Îi mângâiam botul si ochii înlăcrimati, si plângeam. Într-o noapte n-a mai vrut nici zahăr. Apoi, l-am găsit horcăind, gătit cu o sârmă ghimpată. M-am chiunui să-l dezleg. Desfăceam sârma si plângeam. Câine de om, câine de om! - plângeam. L-am dezlegat, m-am dus în casă si m-am rugat sp-i ia Dumnezeu zilele. A doua zi, a venit râzând să-mi spună că a murit, chiar dacă i-am desfăcut sârma de la gât. Si pe mine m-a revoltat foarte mult această bucurie a lui. De atunci nu l-am mai putut suferi în fata ochilor. A venit cu un agent de la adas, au mâncat si au băut ca porcii si, a doua zi, a ridicat banii de asigurare, triplu de cât plătise la mâicute. Asta este! De aceea ziceam că de la cai l-am iubit, si tot de la cai l-am urât. Acum nu-l mai urâsc. L-am lăsat în plata Domnului. A rămas singur. A crezut că, dacă are avere, poate cumpăra pe oricine si orice. Parcă mi-i si milă de el! Dar, în acelasi timp, zic că-si merită soarta. Pentru că, toată viata lui, nu a tinut seama nici de Dumnezeu, nici de oameni... Hai, să trecem dincolo! Ai grijă, nu stie decât ce ti-am zis eu!...

Intră. Usa scârtaie, încet. Bătrâna nu întoarce capul. Pe pat, încovoiată, priveste pe fereastră, se leagănă. Fereastra deschisă. Frunze. Crengi de cires. Vrâbii. Cerul, prin frunze. Glasuri de copii. Cartea de rugăciuni, pe genunchi. Ochelari. Icoană. Busuioac, si spirt, si var proaspăt... Se leagănă înainte si înapoi, la

stânga si la dreapta, privind departe. Gândul: Ca si cum ar fi acolo, în departele acela...

- Ai venit si tu, Alexandre? Ai venit la bunicuta ta?

Ca si cum ar fi aici, stiindu-l fără să-l vadă...

Legănându-se... Îi ia mâna de pe genunchi. Uscată. Vene proeminente, învinetite. O sărută. Icoană.

- Puiul mamei, pui!

Mâna ei peste mâna lui. Uscată. Legănându-se... Legănarea aceasta... ca si cum s-a născut cu ea... ca si cum toti ne-am născut cu ea...

- Pe mine, Doamne, pe mine, nu pe el!..

Din departele privirii, soptit... Luminitile ochilor, vii, curate... De la Dumnezeu, vii, curate... Vrăbii, copii pe alee. Si mâna care-i mângâie părul: Puiul mamei, pui! Si lui, care-i vine să plângă de fiecare dată, ca si cum mângâierea, lacrima l-ar absolve de povara maturității... Puiul mamei, pui!... Pe mine, Doamne, pe mine, nu pe el!... Din departele privirii... Fără să vadă, parcă... fără să audă, acum, aici, vrăbii, larva copiilor pe alee, cerul... ca si cum fereastra ar răspunde mai mult memoriei decât privirii... căci ea, privind, acum, vrăbiile, frunzele si crengile de cires, este, poate, ca si cum le-ar privi atunci, altădată, într-o tentativă neclară de a eterniza, parcă, vrăbiile, frunzele si crengile de cires, o dată cu cerul, si cu Dumnezeu, ea stiind că Dumnezeu si cerul sunt eterne, si că chiar si oamenii... după cum își aminteste el că-i spunea ea, demult, că a citit... că, după ce si cel de-al șaptelea înger va trâmbita, împărăția lumii va trece în mâinile Domnului si a Hristosului său, si această împărăție nu va avea sfârșit... si atunci se va dezvălui taina cea mare... asa își aminteste că-i spunea... si mai întâi cei drepti vor învia si vor sta o mie de ani înaintea scaunului de domnie... apoi, după ce mia aceea de ani ca o clipă va fi trecut, marea si moartea si locuinta mortilor vor da înapoi mortii, ca să fie judecati, fiecare după faptele lui... după care, moartea si locuinta mortilor si cei care nu vor fi găsiți în cartea vietii, vor fi aruncati în iazul de foc, pentru a doua moarte... asa își aminteste... apoi va apare un cer nou si un pământ nou, si moarte nu va mai fi, si nici tânguire, nici strigăt, nici durere nu vor mai fi... asa... si poate privirea ei chiar vede în departele acela cum vulturii se adună ca să se hrănească cu trupurile împăratilor si căpitanilor, ale celor viteji, ale cailor si călăretilor... slobozi si robi, mici si mari... si poate că chiar înțelege, în felul ei, acest consum apocaliptic, ca

pe o eliberare a duhului din temnita cărnii, si nu se înspăimântă... În credinta ei neclintită, socoate că asa se si cuvine să fie, pentru purificare si întărire... dar, poate, o înfiorare tot o încearcă... căci, cum spunea, odată, că a citit, că satana este puternic, si ea se gândeste că, poate, copiii ei nu vor avea tăria să-l învingă, si să astepte o mie de ani până când cel de-al saptelea înger va trâmbita, si atunci să-i întâlnească acolo, în fata scaunului... pentru că ea crede si se roagă si pentru ei, care nu mai au timp, dar stie că ei cred, chiar dacă nu mai au timp sau uită, si se cutremură la gândul că, după ce va fi trecut mia aceea de ani, copiii ei ar putea fi aruncati în foc... si ea să ajungă fără ei în fata scaunului de domnie... pentru că atunci l-ar ruga s-o arunce si pe ea acolo, în foc, fiind si vina ei, care nu a vegheat si nu s-a rugat îndeajuns, în viata aceasta... Poate gândul ei asa gândeste... după cum își aminteste el că a auzit-o, demult, iarna, la gura sobei... Si ochelarii acestia, cu ramă roscată... si cărțile acelea, vechi... si vântul viscolind... si câinii lătrând, demult... si el ascultând, întrebând, demult... si ea povestind ca si cum a fost acolo... si-n vorbele ei nu se simtea amăgirea aceea, cu care bunicii își adorm nepotii, ci convingere si credință absolută în Dumnezeu si Iisus Hristos si Sfântul Duh, care sunt Una...
Asa își aminteste el că-i spunea ea că a citit.

TERASA restaurantului "Pescarul", chiar pe coama de sus a falezei. Bere la halbă. La masa liberă din colt. Umbră de salcie. Fetele de masă sunt curate. Chelnerita are ochii mari. Si se miscă frumos. Prin fustă, prin bluza transparentă - ochii bărbatilor. Ea stie. Si se miscă. Si zâmbeste.

- O halbă , vă rog!

Un tigan stirb cântă răgusit: "Pământe, pământe, să nu te grăbesti să mă putrezesti!". Vioara face ca un câine bătut. Uneori mârâind. Un bărbat beat privește bulbucut, fix. La nimic. Printre ramuri de salcie - apa. Cerul. Departe - muntii. Răcoarea lor. Într-o adiere. Aproape. Chelnerita zâmbeste. Ochi mari. Negri. O halbă. Berea e rece. Sirenă - departe. Vapor. Si o barcă. Pe sub sălcii. Departe. Încet. Înainte. Gândul: "Ca viata". Nu se văd ramele. Omul - o umbră. Care trage la rame. Si trage. Se vede numai ritmul. Încet-înainte-încet-înainte. Pe sub sălcii. Gândul: "Peste. Femeia. Copiii lui. Care-l asteaptă". Betivul - fix la

nimic. "Orb. Mut. Numai mâinile. Ca si cum... da, da... ia te uită!... ca si cum vorbesc. Zâmbeste. Chiar asa. Uite: stânga se rotește ușor din articulație, se ondulează, pluteste; podul palmei - dedesubt; podul palmei - deasupra; ușor - stânga, dreapta, dedesubt, deasupra; își relaxează degetele, le strânge ușor, în semipumn, retras spre piept; face, parcă ar spune: "Eu le-am spus de atâtea ori că nu trebuie procedat așa. Dar nu m-a ascultat nimeni" - face, parcă spune; "dacă m-ar fi ascultat măcar unul din ei, nu se ajungea aici" - face; "dar, nuuu, ei sunt prea destepti, nu primesc ei sfaturi de la fistecine; si-atunci, nu crezi că așa le trebuie? Salut ! Eu mi-am făcut datoria" - face semipumnul strângându-se spre piept". Ochii- bulbucati. Nicăieri. Prin frunze. "Pe dracu datorie"- face, parcă spune dreapta. Arătătorul în sus. Oblic. Legănându-se. "Ai cam scădat-o. Te-ai fofilat ca să scapi de obligație. Asta este. Asa, cum spun eu" - face cu vârful arătătorului lovind în masă. "Da, da, chiar așa!". Stânga: mișcare mică, împăciuitoare; degetele ușor crispatе, ca si cum să apuce, să explice, să convingă - face. "Nu-i chiar așa. Si tu stii cel mai bine că nu-i așa. Aminteste-ti ! Vax ! - face, sărind dreapta. "Totu-i un vax !". Palma se răsucește de jos, brusc, în unghi închis, spre exterior, aruncând parcă vaxul de pe masă, în Dunăre, cu pahare, cu fată de masă, cu tot. Ochii injectati, deodată răi. Capul în toate părțile. Apoi, din nou, brusc în piept. Ochii nicăieri. Numai mâinile. "S-a-nceibat dorurile-n trup, de nu pot să le mai duc" - răgusit tiganul. Vioara lui. Betivul. Urechea mâinilor sale: "I-auzi! - face dreapta; arătătorul în sus; "I-auzi! Asa este. Ce stiti voi!". Ochii, capul în piept. Vioara printre fluturi. Gândul: "Doruri... Cuiburi... Trup... Cuvintele... Cuvântul...Ca un sânge cuvântul!". Urechea mâinilor; dreapta: "Ta-ta-ta!". Arătătorul pistol. Puscă mitralieră. "Ta-ta-ta-ta!". Gloante prin salcie. Spre munti. Spre apă. Spre cer. Barca - mai încet, înainte. Furie. Goante pe lângă ea. Pumnul în masă: "Vbum! Bombă! Asa! Tot! Nimic! Retează, sfâșie cu arătătorul. "Nu-i bine, nu-i bine!" - sare, parcă speriată, stânga. "Linisteste-te! Nu asa! Gândește-te! Plânge vioara! I-auzi! Poate că ai dreptate... Da... Cred că ai dreptate... Iartă-mă!" - face, parcă plânge dreapta. "Hai, lasă, nu plânge! Linisteste-te! Nu esti singur... Dumnezeu e mare... Vei reusi... Va fi bine... Ai să vezi!"- mângâie, îmbrățișează stânga. Sirenă departe. Vaporul plimbă muntii. Printre gene. Turmă de balauri. Balaurul se înghite rețeaua de înaltă tensiune si soseaua cu autovehicule, cu

tot. Coadă nu se vede de unde vine. "Ca să-mi potolesc amarul, m-apucați să tai stejarul!" - stîrb, răgusit tiganul. Vioara lui. Se întrista umbra de salcie. Gîndul: "Cuvîntul - ca un sânge!". "Si poate chiar așa este!" - se răsucește gîndul. "Căci, dacă am lua-o pe firul sîngelui, din tată-n tată, pînă la primul tată, poate că primul sânge a fost al Luminii. Sau însăși Lumina. Chiar așa! Si-atunci, Lumina a fost tatăl primului tată, sau sângele tatălui primului tată. Nu?! Si mai departe iarăși un sir lung de tati-Lumină cu sângele iarăși din ce în ce mai subțiat pînă la iarăși primul tată-Lumină, pe care l-am putea numi Primultatățeldinurmă sau Ultimultatățeldintâi, al cărui sânge a fost Cuvîntul. Si atunci, putem gîndi că piatra, apa, focul au fost Primultatățeldinurmă acelasi cu Ultimultatățeldintâi, si Cuvîntul - sângele lui, ca trezire a pietrei, apei, focului, printr-un oarecare prim gest constient, pe care s-o fi întîmplat să-l facă fără cauză, căpătînd dintr-o dată un mic infinit de sens prin constiinta de sine ca sânge primordial al omului înainte de a fi om, înainte de a fi chiar piatră, apă, foc. Căci, o dată așa fiind, purtau deja în vîntre acest sens, adormit. Dacă vom coborî în bezna pietrei, apei, focului, vom descoperi că aceasta este, dincolo de ceea ce putem noi cunoaște si înțelege, ordinea si echilibrul miscării în însăși încremenirea pietrei, ca sânge al somnului"- înfrigorat, gîndul. "Si poate aunci cînd El a spus: De vor tăcea acestia, pietrele vor striga! - tocmai aceasta voia să ne transmită, ca să ne prevină, dincolo de timp, si să înțelegem că el stăpînea Cunoasterea cînd a coborât printre noi ca Fiu si, totodată, ca Tată al Omului, alfa si omega deopotrivă, bulversînd pînă la nedumerire, pînă la furie, pînă la veneratie, mintea omenească, desfiintînd hotărât tiparele acesteia, ca să credem prin El chiar si atunci cînd nu cunoastem, să nu disperăm si să nu ne fie frică de bezna pietrei, El fiind si acolo, asteptîndu-ne, ca si aici, pregătindu-ne pentru viața vesnică. Asteptîndu-ne ca si cum ne-am astepta noi pe noi însine, cu toată grija si delicatetea si dragostea de care vom avea nevoie în acele clipe. El, care ne-a transmis Cuvîntul ca pe un sânge si trup cu care să ne hrănim pentru eternitatea noastră, dîndu-si trupul si sângele lui pămîntesc cheazăsie pentru adevărul Cuvîntului său".

Nu mai vedea barca. Nu vedea betivul. Urechea mâinilor sale. Care se vedea.

"Poate că Einstein de aceea și-a ars misterioasele sale manuscrise afirmând că lumea este nepregătită. Căci nu se știe dacă nu cumva, în formula arsă, din calculele sale incredibile s-o fi născut deodată o superbă Ecuatie a Mântuirii, cu un cuprinzător și uimitor Psi în locul aceluia pipernicit și rigid și pătrat, înfiorându-l. Pe el, care nu admitea vrăjitoriile de nici un fel, și care s-o fi trezit deodată vrăjitorul și vrăjitul propriei vrăji! El însuși găsindu-se nepregătit, o fi hotărât să dea foc înțelegând deodată că adevărurile lui au fost deja spuse, dar ALTFEL. Și el, când o fi înțeles mai ales acest ALTFEL, o fi hotărât să dea focul, convins că, în final, lucrurile vor ajunge tot acolo, dar pe o altă cale, mai calmă, mai armonioasă, evitându-se răul și absurdul unor încercări premature. Căci, în acel cuprinzător Psi s-or fi înlăntuit notiuni pe care omul le-a fluturat sau le-a blasfemiat ca fiind germeni esențiali ai binelui sau ai răului. Poate că iubirea a notat-o cu un i mic și a plasat-o în zona cea mai fierbinte a lanțului, surprins fiind de marea sa influență asupra Psi-ului în misiunea de a deplasa masa din ce în ce mai spre stânga, până la trecerea în eternitatea enigmaticului E. Iată - se aprinde gândul - iată! Poate chiar asta voia să-mi transmită fratele meu în scrisoarea aceea pe care am tratat-o atunci cu ironia îngăduitoare a fratelui mai mare și cu superficialitate, considerând mesajul său entuziast ca pe o simplă exaltare de adolescent întârziat. Da, da, chiar așa! Va trebui să recitesc scrisoarea aceea. Scria parcă ceva despre o bobită de energie care doarme în osul sacru al fiecărui om, și care, când se trezește, urcă și iese prin creștetul capului unindu-se cu energia universală care ar fi de la Dumnezeu, sau chiar Dumnezeu, sau Sfântul Duh, sau... cam așa ceva. Poate chiar E-ul lui Einstein. Iată - se aprinde gândul - iată! Iubirea... Și, poate tot astfel, mila, umilinta, iertarea. Prin credință ca sânge al Psi-ului. Și dintr-odată i s-o fi dezvoltat și prin calcul că iubirea, adevărul, viața, lumina sunt una cu și prin Cuvânt. Da, da, chiar așa! Și atunci o fi înțeles el magia aceluia "Credința te-a mântuit" care a înfiorat și nedumerit omenirea. Căci, ajungând prin calcule să mute un vapor, sigur știa de acum să mute și un munte. Și tot atunci o fi înțeles de ce a lăcrimat Fiul Omului mergând să-l învie pe Lazăr. Găsind, poate, că lacrima pentru neputința noastră de a înțelege miraculosul său mesaj, minunata sa chemare într-o eternitate. Altfel, în locul aceluia "Lazăre, vino afară!", s-ar fi auzit prin veacuri, ca o imensă bucurie, un "Asteaptă-ne, Lazăre!" de la un

capăt la altul al acestei lumi. Si atunci s-o fi oprit si o fi dat foc, uimit de revelatia Psi-ului său mirific, dar periculos pentru lumea timpului acela, uimit si de abulia credintei sale în acest adevăr generos, dăruit omenirii ca să-si găsească drumul în eternitate. Uimit, dar si umilit. Căci s-o fi simtit deodată mai prejos decât vamesul Zacheu, sau decât orbul desorbit, mai prejos chiar decât biata bătrână umilă a tuturor timpurilor, care nu cunoaste, dar crede si se roagă!. Si el, Einstein, să nu creadă si să nu se roage! Si atunci o fi dat foc. Alt foc. Si alt foc. Ca si cum focul ar fi sângele timpului. Si poate că el chiar a calculat că este. Si atunci o fi dat ultimul foc el din urmă, cerându-si iertarea*, ca noi să înțelegem că el a stăpânit cunoasterea până la capătul său de pământean si că aceasta nu este decât începutul a ceea ce va să vie. Prin credință vie, nu oarbă. Căci, poate orbirea l-a adus pe Vanghele în stare să-l îngrozească pe Vasile în noaptea aceea, cum povestea el: căci, dacă n-as fi trecut pe la el chiar în momentul acela de criză - povestea - nu s-ar fi întâmplat nimic, dar nu aveam cum să stiu. Si am trecut să-mi duc la scurtat o pereche de pantaloni. Si, când am sunat la ușă si mi-a deschis, nu mi-am dat seama nici o clipă de pericol, desi ar fi trebuit să-mi dea de gândit, dacă nu fixitatea privirii, măcar aspectul camerei care era complet goală. Dar nici asta nu mi s-a părut ceva straniu, căci auzisem de la colegi că, într-un moment de criză, ar fi dat toate lucrurile din casă unor nevoiasi. Dar nu credeam - povestea el - că a dat chiar tot si nu si-a păstrat măcar un scaun, o masă, ceva. Apoi, când am văzut că nici usi nu are, mi-a trecut prin cap si faptul că poate se pregătește de zugrăvit si că o fi dus lucrurile în camera cealaltă. Si tot asteptam să mă invite dincolo, să ne asezăm ca oamenii, pe un scaun, ceva - povestea. Când, după mai mult timp de stat în picioare, am trecut din hol în cameră si am văzut că si dormitorul era complet gol si fără ușă, am intrat în panică, amintindu-mi si că auzisem că ar fost internat vreo sase luni la psihiatrie, la doctorul Rusu, si că acum ar fi pensionat de boală. Căci pentru mine, care nu mai trecusem demult pe la el, Vanghele era cel pe care-l cunoscusem întâmplător si despre care auzisem că ar fi un tip foarte inteligent, un foarte bun informatician. Si mai stiam că se pricepe la croitorie. Căci chiar asa l-am cunoscut, prin Palade care m-a dus la el când am avut de modificat o scurtă cumpărată de la rusi. Asta cu mult înainte de problema cu psihiatria - povestea. Niciodată nu-mi trecuse prin cap că nebunia este mai

mult decât o boală obisnuită. Si acum ajunsesem în situatia să nu stiu ce să fac - povestea. Stăteam în picioare, în mijlocul casei goale, cu sacosa în care aveam pantalonii, în mână. Nu îndrăzneam să-l privesc, să vorbesc. Trăgeam cu coada ochiului. S-a întors cu spatele. Nemiscat. Ca si cum eu nu eram acolo. As fi vrut să spun ceva, să-l întreb ce mai face, orice. Sau el să spună ceva, orice. Dar plutea în aer ceva care mă bloca. Au trecut, asa, cam cincisprezece-douăzeci de minute. Nici un gest. Nici un cuvânt. Mi s-a făcut frică. Îmi dădeam seama că am intrat într-o chestie aiurea. La un moment dat am vrut să rup tăcerea, încremenirea. Mi-am scos pachetul de țigări si bricheta si am dat să-mi aprind o țigară. Atunci s-a întors si-ti pot spune că privirea lui m-a înspăimântat, înainte de a mă lovi, căci am primit un pumn în piept de mi-au sărit țigările si bricheta cât colo, prin cameră.

- De ce dai, Vanghele? - am îngăimat eu în timp ce el încuia usa de la intrare, singura ușă din casa aceea, de fapt.

A băgat cheia în buzunarul halatului. Am uitat să-ti spun că purta un halat kaki, cu care era îmbrăcat de fiecare dată când îl întâlneam pe stradă, chestie care, zic eu acum, după tot ce s-a întâmplat, ar fi trebuit să-mi dea si ea de gândit. Si cum îți spuneam, vâzând că încuie usa, mi-am dat seama că treaba nu e în regulă si-am încercat să vorbesc: Stii, Vanghele, am aici niste pantaloni... as vrea să-i scurtez... stiu că tu te pricepi... etc. Dar totul suna ciudat. Asa cum ti-am spus, casa era complet goală si eu mă uitam după masina de cusut care, bineînțeles, nu era. Si el privea fix parcă prin mine. Si, la un moment dat, am avut senzatia că eu sunt nebun. Si iar mi-a trecut asa, ca un fior prin sira spinării, cum se spune. Si cum îți spuneam - povestea - stând eu asa, cu pantalonii si sacosa în mână, încercând să explic ce si cum, el mi-a smuls pantalonii si a început să-i sfâsie si să arunce fâsiile prin cameră. Apoi, s-a apropiat de mine si iarăsi m-a lovit. Când eu m-am tras deoparte îngăimând din nou acel "De ce dai, Vanghele?", el m-a apucat de umeri si m-a apăsat cu atâta putere încât m-a îngenuncheat în mijlocul camerei, cu fata la peretele la care privea până atunci.

- Ce faci, Vanghele? Ce vrei? - cred că am zis eu nedumerit si speriat.

- Roagă-te! - a zis el.

Si eu, neînțelegând din prima ce voia, l-am privit peste umăr, încă sperând că glumeste. Dar el nu glumea. A scos un gen de

pumnal din buzunarul halatului si m-a pocnit cu mânerul de os în cap, asa, ca si cum ai da castane la elevi. Si "roagă-te!"- mi-a zis. Simteam arsura loviturii, dar nu puteam măcar să ridic mâna, să-mi pipăi cucuiele. Urmăream îngrozit, cu coada ochiului, lama pumnalului si mă vedeam mort, înjunghiat de nebun. Si cred că-mi clântăneau dintii de frică. Si cum să nu-ti clântăne? Spune si tu! Să te afli singur cu nebunul, într-un apartament complet gol, la etajul nouă si noaptea! Si-atunci mi-am încrucisat palmele cum se face la rugăciune si asa, în genunchi, am început să dau din buze, să-i fac damblaua nebunului. Dar el, care nici nu se uita la mine, m-a pocnit din nou, pe neasteptate.

- Roagă-te!

- Mă rog, tu nu vezi că mă rog?- i-am replicat eu iritat. Si el m-a pocnit din nou.

- Taci si te roagă!

Si uite asa m-a tinut în genunchi si m-a pocnit poate o oră, poate jumătate, n-as putea să-ti spun exact. În orice caz, mie mi s-a părut o vesnicie până când, cuprins de spaimă, căci la un moment dat mi-a pus lama pumnalului la beregată, am început să mă rog la modul cel mai serios, în gând: Ajută-mă, Doamne, scapă-mă de nebun! Asa! - a zis el. Apoi, a scos un fel de baghetă din buzunarul halatului, pe care a început s-o plimbe pe perete ca pe o hartă, ca pe un grafic. Asa! - zicea - asa! Acum te afli aici! Si a bătut cu capătul baghetei, ca profesorul când explică. Aici! Ce vezi? - m-a întrebat. Nu văd nimic! - i-am răspuns nedumerit. Peretele alb! Si, când l-am văzut ducând mâna la pumnal: Ba văd! Ba văd! - am zis, îngrozit si transpirat. Si el a venit repede lângă mine: Ce vezi? Si eu îmi frământam mintea: Ce dracu să spun că văd? Pentru că nu era decât peretele alb, gol. Unde? - am zis eu, ca să mai trag de timp. Aici! - a scrijelat el peretele cu vârful baghetei decriind un fel de contur circular.

- Un cerc! - i-am zis eu repede, aproape bucuos.

- Nu e cerc! Roagă-te!

Si-atunci am început din nou să dau din buze, în genunchi, cu palmele încrucisate, si el să mă pocnească cu mânerul de os.

- Ce vezi?

- Unde?

- Aici!

- Nimic!

Si pac! castane... Si pac! castane...

- Ridică-te si urmează-mă! - îmi zice, apoi.

M-am ridicat năucit de lovituri si de frică. El a scos de sub halat o cruce de lemn încrustat, legată de gât cu o curea largă, subtire. Si, tinând-o în fată, precum preotii, a început să se plimbe în jurul camerei, încet, rituos, privind fix, si eu, după el, cu palmele încrucisate.

De la etajul nouă nu vedeam decât, ici-colo, câte o lumină departe, în bezna noptii si lumina becului oglindindu-se în geamul fără perdea. Si, cum îti spuneam, m-a plimbat asa, după el, mult timp, n-as putea spune exact cât, dar pot spune sigur că mă apucase ameteala, si oboseala, si groaza.

Deodată, când începusem, cumva, să mă consolez cu gândul că ne vom învărti asa, până dimineată, s-a oprit si a bătut cu vârful baghetei exact pe locul scrijelat.

- Ce vezi?

- Parcă văd ceva, dar n-as putea spune ce, pentru că nu se distinge! - am încercat eu s-o scald.

- În genunchi! Roagă-te!

Si a început iar să mă pocnească. Si iarăsi m-a ridicat, si m-a plimbat prin cameră, până după miezul noptii, tinând-o una si bună: ce văd! si ce văd! Până când, cu toată groaza si disperarea, m-am enervat si i-am zis:

- Uite ce-i, Vanghele! Nu văd nimic, si lasă-mă dracului să plec acasă! Că sunt foarte obosit si vreau să dorm ! Măine trebuie să merg la serviciu... etc.

Si atunci, el a băgat lama pumnalului exact sub beregata mea, împungându-mă până când am urinat de spaimă si durere. Îmi făcuse rană sub bărbie, căci simteam cum sângele cald se prelingea pe gât, pe sub cămasă. Si-mi vâjâia capul.

- Esti unealta diavolului. Dumnezeu m-a trimis să teucid ! - zicea si-mi cresta beregata.

Si, uite asa, torturat, mi-am adus aminte că, zicea mama, atunci când vrei să alungi diavolul, să spui rugăciunile sfântului Vasile cel Mare. Că de aceea mi-au si dat acest nume. Ca să alunge duhurile rele din casă. Că, de la o vreme, cum zicea ea, numai rău le mergea. Si, cum stăteam eu, asa, înfricosat de nebunia nebulului, gândindu-mă la ce ti-am spus, am început să mă rog. Poate în gând. Sau, poate, cu voce tare. Nu contează. Dar nu cu rugăciunile sfântului Vasile, pe care nu le stiam, căci eu nu prea sunt un tip bisericos, ci, pur si simplu, cum am simtit eu, atunci.

Ceva, în genul: Sfinte Vasile cel Mare, alungă diavolul din omul acesta! Sfinte Vasile cel Mare, alungă diavolul din omul acesta! Si repetam asa, într-o disperare, cu frică si durere. Si, deodată, ce crezi? Vanghele se lasă moale, ca un om beat, ca un om cuprins de o mare oboseală si de somn. Se întinde pe parchet si adoarme acolo, în mijlocul casei goale. M-am ridicat, mi-am dezmortit picioarele, privindu-l cu uimire, cu teamă, dar si cu o mare milă. Eram uimit de el, dar si de mine însami. Căci, dintr-o dată, m-am simtit copleșit de o mare recunostință si bucurie. M-am aplecat deasupra lui, i-am scos cheia din buzunarul halatului si am căutat prin casă ceva să-l învelesc, dar n-am găsit. Atunci, mi-am scos sacoul, l-am învelit si am făcut semnul crucii asupra lui, copleșit, cum ti-am spus, de milă, de recunostință si de acea surprinzătoare bucurie. I-am stins singurul bec pe care-l avea în toată casa. Am descuiat usa si-am plecat, coborând cele nouă etaje, pe scări, încet, cu grijă, să nu fac zgomot la ora aceea. Am iesit în stradă si, când am văzut cerul plin de stele si o Lună mare înspre Dunăre, în aerul răcoros al noptii, parcă mă născusem atunci.

TOT ASA, la o bere îi povestise, chiar aici, pe terasă.

Un pescărus, zburând larg si trist, îi aduce singurătatea înapoi.

Vine chelnerita. Plăteste. Zâmbetul, ochii ei mari, betivul, urechea mâinilor sale, care se vâd, nu mai sunt. "Să-mi dai scrisorile-napoi!" - cântă tiganul, în timp ce el coboară pe faleză. Pe malul apei. Soarele - înspre dreapta. Fluviul - înspre stânga. Sâlcii. Umbra lor. Adiere. Bânci de lemn. Bărbați, femei, copii. Se întorc de la plajă. Aceeasi plajă...

Ea poartă o rochie subtire, înflorată. Merg pe partea cu umbră. Parcă aceeasi umbră. Se tin de mână. Pe coama versantului. Ea vede o vie. Cu cires. Aleargă. Se catără strengăreste în cires. Culege ciresele direct cu gura. Vântul - prin cires. Rochia - subtire, înflorată. Picioare bronzate prin cires. Se vede tot. Ea stie că el vede. El stie că ea stie. Si, când o ajută să coboare, o cuprinde de subtiori, întârziind cu sânii în palme. Apoi, totul ca o ploaie... În vie... Pe prosopul de plajă... Fiecare privind cerul si pământul printre frunze si fluturi si furnici, versantul falezei adăpostindu-i. Ea aruncă prosopul în cires si zice: Steagul

nebunilor! râzând până dincolo de Dunăre. El trage prosopul și-l mai folosește o dată.

De pe un vapor se aude o muzică sud-americană și ea dansează numai cu sâni, tigănește.

Aceeași plajă... Același versant... Cerul... Pescărusul... Zborul lui trist... Apa...

Se așează pe o bancă. Picior peste picior. Tricou alb. Larg. Măinile pe spătarul băncii. În cruce. Relaxare. Pe banca de alături - doi tineri. El - blond, bronzat. Ea - brunetă, cu părul lung. El o ține de mijloc, strâns. Ea îl ține de mijloc, strâns. El o privește pe ea. Ea îl privește pe el. El privește unde privește ea. Ea privește unde privește el. Soarele - ceva mai spre dreapta. Fluviul - înspre stânga. Vântul adie dinspre ei.

- Ai să mă iubești mereu? - zice el - aude.

- Am să te iubesc mereu! - zice ea.

- Mereu, mereu?

- Mereu, mereu!

- Dar tu?

- Și eu!

Vântul - dinspre ei.

- Și n-o să mă mînti niciodată?

- Și n-o să te mînt niciodată!

- Niciodată, niciodată?

- Niciodată, niciodată!

- Dar tu?

- Nici eu! - aude.

Urechea ciulită. Memoria ciulită: "Acesta-i adevărul !" - a zis el, răstit. "Nu-i adevărat, Alexandre!" - a zis ea, vinovat. "Eu, cu ochii mei, te-am văzut, brat la brat, tandră, sărutându-l, te-am văzut!" "Nu-i adevărat ! Nu, nu, și nu!"

Atunci, palma lui dreaptă a fulgerat, înrosind obrazul ei alb, catifelat. Ea a plâns încet, și adânc, și lung. Apoi, a venit și, cum stătea el, așa, stingher și inutil pe scaun, a îngenuncheat în fața lui și i-a udat palmele, sărutându-le: iartă-mă, zicea, iartă-mă!

Și el, care nu știa, atunci, că femeia are mai multe adevăruri, nu a putut să ierte: Foc, foc la toate! Și lui Dumnezeu foc!

Ca și cum focul ar stinge!...

Vântul - dinspre ei.

ABANDONAT în răcoarea umbrei de salcie. O oră. Chiar mai mult. O somnolentă vicleană domolește gândul.

Memoria: "Să fii copil și să alergi desculț, prin praful drumului, fierbinte!"

Fluviul - uscat, obosit. În depărtare, turnul de televiziune. Zvelt. Singuratec. De piatră.

"Să fii apă! Să fii piatră! Să fii somn!"

Și, dintr-o dată, știe că va ploua.

MAI ÎNTÂI un vânt ușor. Ca o veste. Dinspre Dunăre. Fosnesc frunzele. Se umflă perdeaua cu nuferi. Vrăbiute. Copii. Pe alee. Prin iarbă. Soarele - undeva, la marginea orasului. Apoi, alt vânt. Ca un cerb speriat. Îndoind crengile. Zgribulind frunzele, vrăbiutele, părul copiilor, praful, perdeaua cu nuferi. Apoi, alt vânt... Și alt vânt... Ca o turmă în galop...

Și, deodată, pe fereastră, peste Dunăre, peste oras, coama neagră a norului. Umbra lui. Încet, greu, plin.

Primul fulger anunță primul tunet. Lung. Până? departe.

Se înfioară memoria: Nori negri și grei pe câmpia verde... "Când plouă, să nu stai sub copac, că te trăsnește!"

Alt fulger. Alt tunet.

"Când plouă, să nu stai la fereastră, că te trăsnește!"

La început, stropi mari, rari și reci înfioară locul. Vântul se oprește brusc. Apoi, ploaia... Curată... Cu bucurie...

SI SONERIA. De două ori. Scurt.

Gândul: "Ca și cum ar fi ea. Și poate chiar este. Așa, dintr-o dată, ca ploaia".

Lup-dup! Lup-dup! - inima. Deschide ușa, calm.

Nu este ea. E Aneta.

- Hai, salut! M-a udat. Da-mi place! - zice, intrând. Ti-am spus eu că Dumnezeu există? M-a prins chiar aici, în zonă. Îl urmăream pe dobitoc și nici n-am băgat de seamă când a venit ploaia. Stăteam în boschete, plină de draci. Și asteptam să iasă, cu ochii pe ușa atelierului. Muscam ramurile boschetilor, imaginându-mi cum i-o trage. Și, când am simțit că mi se

prelinge ceva rece printre tâte, mi-am dat seama că plouă. Tu ce făceai?

- Mă uitam cum plouă.

- Ai o țigară?

- Am. Dar, mai întâi, ia un prosop și usucă-ti părul.

Pâr lung, negru, ud. Ochi căprui, scânteietori. Bluză subțire, lipită de trup. Doi nasturi descheiați. Sâni liberi, zgribuliti. Sterge părul cu prosopul.

- M-am săturat! - zice. Poponarul ăsta o să mă distrugă. Nu mai rezist, Alexandre, nu mai pot! Înțelegi? Înțelegi, stiu că înțelegi! Că de asta am și venit. Ca să-mi mai descarc sufletul. Simt că înnebunesc!

Fulger. Tunet. Ploaia...

Blonda de la doi privește ploaia.

- Am fost aseară pe malul Dunării. Singură. Până târziu. Și, ca niciodată, nu-mi era frică. Apa era linistită. Și strălucitoare de la Lună. Stăteam așa, printre sălcii, și priveam, și mă gândeam că n-am nici un noroc, și-mi plângeam singură, de milă. Ai și un foc?

- Da, uite bricheta!

Fumează nervos. Primul fum iese și pe nas și pe gură. Degetele tremură țigara.

- Dacă nu mi l-ar fi scos Dumnezeu în cale, poate era mai bine. Dar, acum, asta este. M-am obișnuit cu el, de asta. Că, prima dată, când l-am văzut, cu pardesiul ăla ponosit, cu basca pătată, fără dinți în gură și cu doliu de doi milimetri la unghii, nici nu mi-ar fi trecut prin cap că voi ajunge aici. Dar, el m-a zăpăcit cu gargara și cu idioteniile lui. Ba cu o floare, ba cu o bomboană, ca pe căteți. Că nici nu stiu cum am ajuns în patul lui. Când si-a dat pardesiul jos și izmenele alea jechoase, și când i-am văzut trupul gol, cu niste picioare mari și păroase, și cu pâr pe piept, așa cum îmi place mie, am uitat și de pardesiu, și de unghii, și de tot. Aneto, ti-a pus Dumnezeu mâna-n cap! - mi-am zis. Lasă, că pardesiul, și unghiile, și izmenele, și toate, le rezolvi tu! Si el - la mine: Maimutica mea! Soricelul meu! Ale cui sunt tâtoancele astea ca doi porumbei? Si mă pupa pe tâte, și mă strângea: Al cui este curisorul ăsta rotund și obraznic? Si mă pupa, și mă strângea de fund: Primăvara sufletului meu! Ozonul vietii mele! A cui este păsărica asta mică și speriată? Si uite așa m-a zăpăcit, că nu mai stiu acum pe unde merg și ce fac.

- Vrei un coniac?

- Da. Chiar mă gândeam! - zice.

Pahare înalte. Subtiri la sticlă. Coniac. De două degete.

- Noroc!

- Noroc!

Ploaia - cu bucurie. Răcoare. Fumul - inele, sarpe spre nuferi.

- M-a adus la disperare. Că stăteam pe malul Dunării și mă gândeam: Închizi ochii, și gata! Și chiar am vrut s-o fac. Era o Lună mare, și frumoasă, și apa care strălucea, și sălciile deasupra mea, și greierii prin iarbă, și broastele care parcă mă chemau: Vino la noi, Aneto! Vino la noi! Și, când am zis, în gândul meu: Hai, acum! mi-am făcut cruce și m-am întors să-mi iau la revedere de la lume, am ridicat ochii și, atunci, am văzut, ca o umbră, silueta bisericii Sfânta Precista. Căci eram chiar lângă vaporul Libertatea. Și, cum stăteam eu acolo, jos, printre sălcii, umbra bisericii parcă ajungea până la cer. Atunci, brusc, mi-am adus aminte de fetiță: Ai un copil de crescut, Aneto! Nu se poate! Mergi acasă, la copilul tău! - îmi porunca gândul. M-am răzgândit și am plecat acasă: Am un copil de crescut! - vorbeam singură. Ce vreau eu să fac? Am un copil de crescut! Am ajuns acasă, după miezul nopții. Căci am trecut pe la el și am pândit fereastra să văd dacă-i lumină. Era întuneric, dar parcă se vedea o lumină ca de televizor, însă nu eram sigură, că, de jos până la etajul patru, e greu să-ti dai seama. Am urcat și-am ascultat la ușă. Se auzea cum vorbește cu un bărbat. Și, când am ascultat mai atent, mi-am dat seama că-i vocea lui Relu, poponarul dracului! Că din cauza lui stau și sufăr eu, acum! Că-mi venea să dau cu picioarele-n ușă și să urlu, să trezesc vecinii, și să-i fac de râs, să strig acolo, în hol, ca să audă toată lumea, să stie că-s poponari! Dar, mi-a fost frică. Tu stii că am mai făcut o dată așa, când l-am prins cu târfa aia de la aprozar, tinându-se de mână prin grădina publică... Și, când am început să bat cu picioarele-n ușă și să strig: curvo, iese afară! - că i-am urmărit și stiam că este cu el în casă, el a ieșit și m-a bătut cu pumnii și picioarele de m-a umplut sângele. Și m-a învinetit tot corpul. Și acum ei erau doi. Și puteau să mă omoare. Și să mă dea la pesti. Că așa mi-a zis: Dacă nu-l las în pace, mă taie în bucăți și mă aruncă în Dunăre, la pesti.

- Baftă!

Bea. Trage din țigară. Nervos. Ploaia umple pământul. Suvoaietele spală rigolele. Memoria: Fulger. Tunet. Până departe memoria: Nori negri și grei pe câmpia verde. Departe. Valea Gologanului:

"Vine suvoiul, băăă! Feriti, băăă!". Suvoiul, ca un balaur. "Oile lu' Negrut, băăă! Feriti, băăă!". Buturugi. Pomi smulsi. "Căruta lu' Tugui, băăă! Feriti, băăă!". Valea Gologanului.

Si mi-a fost frică. Că era si după miezul noptii. Că nu mi-i frică de moarte, dar de bătaie mi-i frică. Recunosc. De ce să nu recunosc? Mai pune-mi, te rog, puțin coniac! Am visat-o as'noapte pe mama. Se uita la mine, fără o vorbă, fără un gest, ca dintr-un tablou. Voiam să mă apropii de ea, dar parcă eram întepenită. Nu puteam să mă misc, să vorbesc: Mamă! - voiam să-i spun - mamă, sunt eu, Aneta! Nu mă recunosti? De ce esti supărată? Uite, eu mă bucur că te văd! Si, cum îți spuneam, parcă mă privea dintr-un tablou. Lângă ea era un cocos mare, rosu, de care, nu stiu de ce, îmi era tare milă. Si, parcă, la un moment dat, mama îmi spune, fără cuvinte, că trebuie să ucid cocosul. Si eu înțelegeam ce-mi spune așa, fără să vorbească. Dar, îmi era tare milă de cocos. O milă așa, nu stiu cum să-ti explic, ca o miere de albine. Si mama tot îmi zicea să-l tai. Si eu mă rugam de ea să nu-l omoare, că uite ce frumos si blând este! Si, până la urmă, nu l-am omorât. Când m-am trezit, cocosul rămăsese sub o iesle, si mama tare supărată. Ce-ar putea să însemne asta?

- Stiu si eu!? Poate n-o fi ceva rău...

- Am fost, dimineată, la cimitir si i-am aprins candela la mormânt. Noroc că am luat ulei la mine. Că pe cel lăsat data trecută, într-o sticlă, îl furase. Smulgeam buruienile si plângeam! - zice plângând.

De ce nu vrei să vorbești cu mine, mamă? - plângeam. Că m-ai lăsat singură, în lumea asta rea, cu tata care nu-i tată, ci câine, cu curva lui, cu tot! Că, dacă mai erai tu, poate nu ajungeam așa, fără nici un rost, ca un câine al nimănui, pe drumuri! De ce nu vorbești? Ce ti-am făcut? - plângeam smulgând iarba, stiind că m-aude. Pentru că simteam că e pe acolo, nu în mormânt, ci afară. Si mă uitam în jurul meu, nestiind unde este. Poate în tei, poate în flori, poate în aer, poate chiar în umbra teilor... Plângeam... Asa fac de fiecare dată. Tot căutând-o, mă liniștesc si plec. Căci nu mă lasă să mai stau acolo: Du-te acasă, Aneto! Ai un copil de crescut! Du-te acasă! - simt că-mi spune, de fiecare dată - zice, stergându-si lacrimile.

Ploaia se opreste. Miros de câmp crud. Verde strălucitor. Iarba. Frunzele. Aerul limpede. Cip-cirip! Cip-cirip! - vrăbiutele vesele. Copiii. Pe alee. Prin iarbă. Bună ploaie! Si curată!

- BUNĂ PLOAIE! Si curată!
Ion Zimbru pufăie din țigară. Rezemat de poartă. Ochii pe cer.
Ghită Groapă, lângă el, pe o buturugă.
- Da', bună! Da', ai văzut suvoiul?! Hî, hî, hî!
- Nu poti să faci ceva bun, cuiva, fără să faci ceva rău, altcuiva !
Ochii pe cer: Se duc norii... Si pe la altii...
- Hai, dom'le, chiar asa?! Ce spui mata, acolo? Hî, hî, hî!
- Eu spun ce spun.
- Hai, dom'le! Nu-nteleg!
- Cred. Fă si tu ceva bun, si-ai să vezi!
- Hî, hî, hî! Ce-am să văd?
- Ai să vezi...
- Hai, dom'le ! Chiar asa?! Hî, hî, hî!
Ochii pe cer.
- Se duc norii... Si pe la altii...
- Dă-i în p... măsi! Hî-hî-hî!
- Băi, Groapă! De ce esti rău, când poti să fii bun?!

- N-AM PUTUT SĂ mă abtin, zice. De la cimitir, am trecut pe la el. Am sunat si mi-a deschis: Ce faci, soricelule? Hai, intră!
Am intrat si m-am asezat pe un scaun asa, îmbrăcată si cu poseta pe umăr. Mă simteam complet inhibată. Nu puteam să scot un cuvânt. El mesterea ceva, prin baie. Cred că si-a dat seama că am ceva greu pe suflet. Pentru că, mi-a zis: Da', ce ai soricelule? Ce s-a întâmplat? Nu i-am răspuns. Tăceam. Stăteam teapănă pe scaun si mă uitam la patul nostru. Încercam să mi-l imaginez pe celălalt în locul meu. Si un val de mânie oarbă mi s-a urcat la cap. Am să-l omor! - mi-a venit, atunci, un gând. Am să-l omor!
El a iesit din baie, a intrat în bucătărie, a deschis frigiderul si a adus o sticlă cu vin, jumătate. Era o sticlă de trei sferturi, albă, cu etichetă frumoasă. Si vinul se vedea ca uleiul. Si eu mă gândeam că din sticla asta a băut si poponarul. Si iar m-a umplut valul acela de mânie. Am să-l omor! - ziceam mereu, în gând. Am să-l omor!

Si el: Da', ce are găinusa mea? Hai, dezbracă-te! Cine a supărat-o pe maimutica mea? - zicea, turnând în pahare... Cu picioarele acelea si pieptul, care-i ieseă pârul prin maieu.

A venit lângă mine, mi-a pus poseta pe masă, m-a luat de mâini si a început să mă strângă de tâte: A cui sunt porumbeii ăstia? A cui este poponetul ăsta obraznic?

Si a început să-mi desfacă nasturii. Ăstia, care-i vezi, că eram chiar cu bluza asta, că de-acolo vin, zice. Si eu parcă eram o marionetă. M-a dezbrăcat si m-a dus în pat. Si, când l-am simtit lângă mine, mare si pârös, am uitat de toate. Căci mă ametise, ca sarpele, odinioară, pe Eva. Că, să fi fost eu în locul lui Adam, să-i smulg tot pârul din cap, si s-o iau la întrebări: Ce-ti mai trebuie, fă, vagaboando? Dumnezeu coala... Măncare... Băuturică... Durere nu... Moarte nu... Stai în banca ta! Ti s-a urcat raiul la cap? Să nu mă faci tu pe mine de căcat în fata lui Dumnezeu! Că-ti frig una între ochi de te umple borsul!... Asa i-as fi spus!

Că de la ea ni se trag toate nenorocirile. De la carnea asta. Că, dacă n-ar fi asa înrăită, n-am trece prin ce trecem. Că si tu stii. Că ai trecut prin ce ai trecut cu Ioana... Si, uite, cum ai ajuns!... Stai singur si nu mai astepti nimic de la viață... Si nu e bine! Ți spun eu, care m-am trezit la realitate!...

Că, după ce a făcut ce a vrut cu mine, a adormit. Si eu m-am îmbrăcat si, stând acolo, pe scaun, îl priveam cum doarme. Si atunci iar mi-a trecut prin cap să-l omor. Priveam prin cameră, ca si cum făceam un inventar, ca si cum îmi luam la revedere. Stiam toate lucrurile, căci m-am legat de ele, si, când le vedeam, parcă-l vedeam si pe el, acolo, în mijlocul lor, vorbind cu ele, cum stiu că face, de obicei. Că si el, nenorocitul, este singur, da' nu-si dă seama. Îsi pierde timpul cu poponarul lui si, la bătrânețe, n-o să aibă cine să-i dea o cană cu apă. Si, cum îti spuneam, stând eu si privind-l cum doarme, m-am gândit să-l omor. Am mers în bucătărie si am luat cutitul lui preferat, pe care-l ascutise chiar cu o zi înainte. Si gândeam în sinea mea că parcă a stiut, de l-a ascutit. Eram hotărâtă să-l omor întâi pe el, apoi pe mine. Ca să scap o dată.

De afară, de la fereastra deschisă, prin perdelele lui afumate si murdare, se auzea o muzică de negri supărați, de la barul de jos, si m-a cuprins, deodată, o tristete mare. Care, nu stiu de ce, parcă venea de la nord. Căci mie, nu stiu dacă ti-am spus vreodată, mi se pare că nordul ascunde ceva misterios si trist. Ca si cum toate, câte au fost, si câte sunt, rămân acolo, în nord, din ce în ce mai

departe, din ce în ce mai pierdute, ca si cum ar rămâne undeva, în urmă. În timp ce lumea merge înainte, tot mai spre sud, într-un altceva, tot misterios, dar parcă mai puțin trist, mai puțin nostalgic.

Cum îți spuneam, îl priveam cum doarme, stând așa si gândind la una si la alta. Mângâiam tăisul cutitului cu buricele degetelor, m-am ridicat de pe scaun si m-am apropiat de pat. Dormea cu bratele desfăcute, cu fata întoarsă spre mine, ca un prunc, așa, păros, cum era.

De acum, vei fi numai al meu, Fănică ! Numai al meu! - gândeam, întârziind clipa, privind-l. Numai al meu, Fănică! Numai al meu!

În semiumbra camerei, lumea parcă rămânea undeva, în urmă, din ce în ce mai în urmă, din ce în ce mai spre nord...

Numai al meu, Fănică! Numai al meu!

Si, cum respira așa, adânc si ritmic, i se vedea jugulara cum se umflă ușor. Eu priveam jugulara si mă gândeam că visează. Poate mă visa chiar pe mine. Mi se părea din ce în ce mai frumos. Îmi era din ce în ce mai drag.

Numai al meu, Fănică! Numai al meu!

Mângâiam tăisul si mi se părea că nu taie de ajuns, ca să nu-l doară, ca să nu se chinuie...

Numai al meu, Fănică!...

Am ridicat cutitul...

Numai al meu?

Si atunci mi-am adus aminte de Dumnezeu.

Epilog

DECEMBRIE. Târziu. Noapte rece si adâncă. Târziu. Nu stele. Nu Lună. Usor, vântul. Lumini întârziate la ferestre. Uitate. Pasii străzii pe zăpadă. Scârtâind. Trecătorul, care se grăbeste. Prin ger, prin urechile căciulii - linistea industrială a orasului; gândul lui - ancoră, buzdugan blând în usă, în fereastră... Femeia, copiii... Patul lui cald... Care-l asteaptă... Somnul... Îngeri cu aripi lungi în visul copiilor... Lupi flămânzi la marginea orasului...

Din piață, aleea coteste la stânga.

Si, atunci, trecătorul vede focul. La răsărit. Flăcările... Lumina lor, deodată.

Se opreste. Privește. Nu crede ce vede. Apoi, crede, dar nu stie. Apoi, stie. Toneta de ziare, care arde. Printre flăcări, dincolo de flăcări - o umbră. Mers calm, usor legănat, nepăsător. Nedumerire. Neputință. Încremenirea clipei, gândului. Apoi, strigătul - sabie prin liniste, prin întuneric: Apă, băăă! Săriti, băăă! Apă, băăă!

Piele de zimbbru, tăiată, sfâșiată, noaptea tremura.

Chiar toneta de ziare.